

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2022/23:SfU15

Migrationsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. uppehållstillstånd för skyddsbehövande, mottagande av asylsökande, asylprocessen, anhöriginvandring och medborgarskap.

I betänkandet finns 23 reservationer (S, SD, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 90 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Migration och asylpolitik	8
EU:s asyl- och migrationspolitik	18
Anhöriginvandring	23
Asylprocessen	26
Mottagande av asylsökande	30
Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut	35
Medborgarskap	40
Reservationer	42
1. Migration och asylpolitik, punkt 1 (S)	42
2. Migration och asylpolitik, punkt 1 (SD)	43
3. Migration och asylpolitik, punkt 1 (C)	44
4. Migration och asylpolitik, punkt 1 (MP)	45
5. Skydd för utsatta kvinnor, punkt 2 (C, MP)	46
6. Utökad möjlighet till uppehållstillstånd, punkt 3 (V, MP)	46
7. Visering, punkt 4 (SD)	47
8. Visering, punkt 4 (C, MP)	47
9. EU:s asyl- och migrationspolitik, punkt 5 (SD)	48
10. EU:s asyl- och migrationspolitik, punkt 5 (V, MP)	49
11. EU:s ramverk för vidarebosättning, punkt 6 (V)	50
12. Anhöriginvandring, punkt 7 (SD)	50
13. Anhöriginvandring, punkt 7 (V, MP)	51
14. Asylprocessen, punkt 8 (SD)	52
15. Asylprocessen, punkt 8 (MP)	53
16. Utsatta grupper, punkt 9 (V, MP)	53
17. Mottagande av asylsökande, punkt 10 (S)	54
18. Mottagande av asylsökande, punkt 10 (SD)	55
19. Mottagande av asylsökande, punkt 10 (V, MP)	56
20. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 11 (S)	56
21. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 11 (SD)	57
22. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 11 (V, MP)	58
23. Medborgarskap, punkt 12 (SD)	59
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	60
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	60

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Migration och asylpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del,

2022/23:239 av Viktor Wärnick (M),

2022/23:514 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1,

2022/23:914 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD),

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1,

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1, 2, 5 och 7,

2022/23:1462 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2,

2022/23:1567 av Hans Eklind (KD),

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 145 och 149,

2022/23:1676 av Helena Vilhelmsson (C),

2022/23:1708 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,

2022/23:1908 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 5 och 13 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 92.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Skydd för utsatta kvinnor

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 58,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 38 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 83.

Reservation 5 (C, MP)

3. Utökad möjlighet till uppehållstillstånd

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del och

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Reservation 6 (V, MP)

4. Visering

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:335 av Rickard Nordin (C) yrkande 5,

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 26,

2022/23:976 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4,
2022/23:1426 av Adnan Dibrani (S),
2022/23:1762 av Johan Löfstrand m.fl. (S) och
2022/23:1802 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1.

Reservation 7 (SD)
Reservation 8 (C, MP)

5. EU:s asyl- och migrationspolitik

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:248 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–4, 6, 8–11 och 16–18 samt

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 3.

Reservation 9 (SD)
Reservation 10 (V, MP)

6. EU:s ramverk för vidarebosättning

Riksdagen avslår motion

2022/23:248 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 11 (V)

7. Anhöriginvandring

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:919 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1–5 och

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 5 och 16–18.

Reservation 12 (SD)
Reservation 13 (V, MP)

8. Asylprocessen

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:126 av Yasmine Bladelius (S),

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del,

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4,

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 6,

2022/23:1294 av Sanna Backeskog m.fl. (S) och

2022/23:1382 av Magnus Jacobsson (KD).

Reservation 14 (SD)
Reservation 15 (MP)

9. Utsatta grupper

Riksdagen avslår motion

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 6, 7 och 9–15.

Reservation 16 (V, MP)

10. Mottagande av asylsökande

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 5 och 6,

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21,

2022/23:1425 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),

2022/23:1648 av Kerstin Lundgren (C),

2022/23:1716 av Johan Andersson m.fl. (S) och

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 6 och 12.

Reservation 17 (S)

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (V, MP)

11. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:234 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:240 av Viktor Wärmick (M),

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 3 och 4,

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 4, 8, 20 och 22 samt

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8, 9 och 11.

Reservation 20 (S)

Reservation 21 (SD)

Reservation 22 (V, MP)

12. Medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:917 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
och

2022/23:2122 av Boriana Åberg (M).

Reservation 23 (SD)

Stockholm den 30 mars 2023

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Kalle Olsson (S), Ulrika Heindorff (M), Åsa Eriksson (S), Mona Olin (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Nima Gholam Ali Pour (SD), Annika Hirvonen (MP), Julia Kronlid (SD), Jonny Cato (C), Yusuf Aydin (KD), Robert Hannah (L) och Frida Tånghag (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 90 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23. Yrkandena handlar bl.a. om uppehållstillstånd för skyddsbehövande, mottagande av asylsökande, asylprocessen, anhöriginvandring och medborgarskap. En redovisning av de behandlade yrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Migration och asylpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. principer för asylregelverket, skydd för utsatta kvinnor och visering.

Jämför reservation 1 (S), 2 (SD), 3 (C), 4 (MP), 5 (C, MP), 6 (V, MP), 7 (SD) och 8 (C, MP).

Gällande ordning

Uppehållstillstånd för skyddsbehövande

I svensk lagstiftning finns regler om migration huvudsakligen i utlänningslagen (2005:716), förkortad UtLL, och utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtLF. De centrala bestämmelserna om skyddsbehövande i svensk rätt finns i 4 kap. utlänningslagen. Där finns definitioner av de olika begreppen flykting och alternativt skyddsbehövande.

Som huvudregel gäller att skyddsbehövande beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. En flykting beviljas i regel ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i tre år. Om en flykting som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska få ett förnyat tillstånd, ska det nya uppehållstillståndet gälla i två år. En alternativt skyddsbehövande beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i tretton månader och vid förnyat tillstånd två år. Om tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver det får giltighetstiden begränsas till ett år första gången eller när tillståndet förnyas (5 kap. 1 a § UtLL).

En utlänning är vidare utesluten från att anses som alternativt skyddsbehövande bl.a. om det finns synnerlig anledning att anta att han eller hon har gjort sig skyldig till ett grovt brott eller utgör en fara för rikets säkerhet (4 kap. 2 c § UtLL).

Permanent uppehållstillstånd får ges till en flykting eller alternativt skyddsbehövande efter minst tre års vistelse med tidsbegränsat uppehållstillstånd. Ett antal krav ställs för att beviljas permanent uppehållstillstånd. Permanent uppehållstillstånd får beviljas endast om utlänningen kan försörja sig och det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas (5 kap. 7 § UtLL).

Permanent uppehållstillstånd ska ges utlänningar som beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige (5 kap. 2 b § UtLL). Även en utlänning som tagits emot i Sverige som kvotflykting ska enligt 5 kap. 2 § UtLL beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

Enligt gällande rätt ställs inga krav på kunskaper i svenska eller om det svenska samhället för att beviljas permanent uppehållstillstånd.

Förvarstagning

En utlänning som har fyllt 18 år får enligt 10 kap. 1 § UtL tas i förvar t.ex. om det är sannolikt att utlänningen kommer att utvisas eftersom han eller hon saknar pass eller de tillstånd som krävs för att få uppehålla sig i landet eller det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning. I dessa fall krävs dessutom att det annars finns en risk att utlänningen bedriver brottslig verksamhet i Sverige, avviker, håller sig undan eller på något annat sätt hindrar verkställigheten.

Ett barn får under vissa förutsättningar tas i förvar (10 kap. 2 § UtL). Ett barn får inte hållas i förvar längre tid än 72 timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare 72 timmar (10 kap. 5 § UtL).

Enligt 10 kap. 9 § UtL ska beslut om förvar prövas på nytt inom två veckor från den dag då det började verkställas.

Straffansvar

Till böter döms enligt 20 kap. 1 § UtL en utlänning som uppsåtligt eller av oaktsamhet uppehåller sig i Sverige utan föreskrivet tillstånd och utan att utlänningen har ansökt om ett sådant tillstånd. I ringa fall ska åtal för brott enligt denna paragraf inte väckas annat än om det är motiverat från allmän synpunkt.

Till fängelse i högst två år eller, när omständigheterna är mildrande, till böter döms den som genom att dölja en utlänning eller genom någon annan åtgärd uppsåtligt hjälper utlänningen att olovligt uppehålla sig i Sverige eller en annan medlemsstat och gör detta i vinstsyfte (20 kap. 7 § UtL).

En person som döljer den som begått ett brott, hjälper honom eller henne att komma undan, undanröjer bevis eller på annat liknande sätt motverkar att brottet upptäcks eller att någon lagförs för det, döms för skyddande av brottsling till böter eller fängelse i högst två år, enligt 17 kap. 11 § brottsbalken.

Utvisning på grund av brott

Om en person som inte är svensk medborgare gör sig skyldig till brott kan en allmän domstol förutom att döma ut påföljd för brottet under vissa förutsättningar även besluta att utlänningen ska utvisas ur Sverige på grund av sin brottslighet. Den 1 augusti 2022 ändrades reglerna om utvisning på grund av brott och ett nytt kapitel 8 a infördes i utlänningslagen (prop. 2021/22:224, bet. 2021/22:SfU28, rskr. 2021/22:387).

De grundläggande krav som ska vara uppfyllda för att domstolen ska kunna besluta om utvisning på grund av brott finns i 8 a kap. 1 § UtL. Bestämmelserna innebär att en utlänning, som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare, får utvisas ur Sverige om han eller hon döms för

brott till en strängare påföljd än böter. Utvisning får också beslutas när domstolen undanröjer en tidigare villkorlig dom eller skyddstillsyn och dömer till annan påföljd (8 a kap. 1 § första stycket UtL).

Därutöver krävs även, för att utvisning ska få beslutas, att

1. gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att utlänningen kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet eller
2. brottet har ett straffvärde som motsvarar fängelse i minst sex månader eller som annars är av sådan karaktär att utlänningen inte bör få stanna kvar i Sverige.

När en domstol överväger om en utlänning bör utvisas ska den ta hänsyn till utlänningens anknytning till Sverige (8 a kap. 2 § UtL). Domstolen ska särskilt beakta i vilken utsträckning som utlänningen har etablerat sig i det svenska samhället. Om utlänningen har barn i Sverige ska barnets behov av kontakt med honom eller henne, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas om utlänningen utvisades också särskilt beaktas. Även utlänningens övriga familjeförhållanden ska särskilt beaktas.

Övrigt om uppehållstillstånd

Ett uppehållstillstånd som beviljas en make eller sambo eller den som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande ska vara tidsbegränsat och gälla för samma tid som uppehållstillståndet för anknytningspersonen. Om anknytningspersonen är bosatt eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige ska uppehållstillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas ska det gälla i två år under förutsättning att förhållandet består (5 kap. 3 g § UtL).

Om förhållandet har upphört får fortsatt uppehållstillstånd ändå ges om utlänningen har särskild anknytning till Sverige eller förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen eller utlänningens barn utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid eller andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd. Ett sådant uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Detta gäller även make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige (5 kap. 16 § UtL).

Vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd där parterna har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett förhållande ska det särskilt beaktas om utlänningen eller utlänningens barn kan antas bli utsatt för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid om uppehållstillstånd skulle beviljas. Om en sådan risk finns utgör den särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd (5 kap. 17 § UtL).

En myndighet ska enligt 8 § förvaltningslagen (2017:900) inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter. I 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) anges att en myndighet även på begäran av en

annan myndighet som huvudregel ska lämna ut uppgifter som den förfogar över om inte uppgifterna är sekretessbelagda.

Uppgifter ur belastnings- och misstankeregistren om någon annan än den ärendet gäller ska lämnas ut till Migrationsverket för utredning av en ansökan från en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande enligt 10 § första stycket 14 förordningen (1999:1134) om belastningsregister och 3 § första stycket 8 förordningen (1999:1135) om misstankeregister.

Enligt 5 kap. 15 § UtLL ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om minst sex månader på ansökan av förundersökningsledaren ges till en utlänning som vistas här, om det behövs för att en förundersökning eller huvudförhandling i brottmål ska kunna genomföras, utlänningen klart visat sin vilja att samarbeta med de brottsutredande myndigheterna, utlänningen brutit alla förbindelser med de personer som är misstänkta för brott som förundersökningen avser och hänsyn till den allmänna ordningen och säkerheten inte talar emot att tillstånd beviljas. Om utlänningen vill ha betänketid för att återhämta sig och för att kunna ta ställning till om han eller hon vill samarbeta med de brottsutredande myndigheterna, ska på ansökan av förundersökningsledaren eller socialnämnden ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om 30 dagar meddelas om det behövs för att förundersökning eller huvudförhandling i brottmål ska kunna genomföras och hänsyn till den allmänna ordningen och säkerheten inte talar emot att tillstånd beviljas.

Ett uppehållstillstånd för att en förundersökning eller huvudförhandling i brottmål ska kunna genomföras får förlängas om förundersökningsledaren begär det under vissa förutsättningar. Ett uppehållstillstånd för betänketid får förlängas om förundersökningsledaren begär det och det av särskilda skäl finns behov av en längre betänketid och under vissa förutsättningar.

Visering

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2018/1806 regleras bl.a. vilka tredjeländers medborgare som behöver, alternativt inte behöver, visering. Enligt förordning (EG) nr 810/2009, den s.k. viseringskodexen, som är direkt tillämplig i Sverige, ska en visering i regel vara tidsbegränsad och gälla för högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod.

Enligt 2 kap. 3 § UtLL ska en utlänning som reser in eller vistas i Sverige ha en Schengenvisering eller en nationell visering om han eller hon inte har uppehållstillstånd, ställning som varaktigt bosatt eller är nordisk medborgare. Undantag från kravet på visering gäller även bl.a. för EES-medborgare och asylsökande. Enligt 3 kap. 4 § UtLL får en nationell visering beviljas om det finns särskilda skäl. En sådan visering ger tillstånd att resa in i och vistas i Sverige. Viseringen får endast beviljas för längre tid än tre månader, dock högst ett år.

Visering kan beviljas för bl.a. besök hos släkt eller vänner, turistbesök, deltagande i idrottsturneringar, kulturellt utbyte, annat särskilt angett syfte av t.ex. personlig eller ekonomisk natur och genomresa med flyg (transit).

Motionerna

Migration och asylpolitik

I kommittémotion 2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att införa språk- och samhällskunskapskrav för att få ett permanent uppehållstillstånd. Motionärerna anför att regeringen utan dröjsmål bör utarbeta ett lagförslag när den pågående utredningen lämnat förslag om hur kraven på språk- och samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd ska utformas och kontrolleras samt vilka undantag som ska gälla. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om begreppet bristande vandel i lagstiftning som rör migration. Motionärerna anser att det även framöver ska krävas brottsliga handlingar för att en utlänning ska kunna nekas uppehållstillstånd eller utvisas enligt utlänningslagen.

I kommittémotion 2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om principen om första säkra land. Motionärerna anför att Sverige främst bör ta emot asylsökande när ett krig brutit ut i ett grannland eller i det omedelbara närområdet, t.ex. Ukraina. I kommittémotion 2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att bestraffa illegal migration. Enligt motionärerna bör bestämmelserna om straff för illegal vistelse skärpas i Sverige. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att kriminalisera undagömmandet av illegala migranter. Motionärerna anför att den som döljer en utlänning eller genom någon annan åtgärd uppsåtligt hjälper utlänningen att olovligen uppehålla sig i Sverige eller en annan medlemsstat ska kunna dömas för brott även om det inte görs i vinstsyfte. Straffet för detta brott bör vidare skärpas. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa obligatorisk domstolsprövning av förvarstagning. Motionärerna anser att förvarstagning endast bör omprövas i de fall omständigheterna förändras och inte mot bakgrund av den tid en utlänning hållits i förvar. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om skärpta krav för att få ställning som varaktigt bosatt. Enligt motionärerna bör utlänningar som beviljas ställning som varaktigt bosatt endast beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. I kommittémotion 2022/23:914 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) föreslås ett tillkännagivande om tydlig och omfattande statistik för all migration. Detta krävs enligt motionärerna för att få till stånd korrekta konsekvensanalyser. I motion 2022/23:514 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att utländska medborgare som gör sig skyldiga till grovt sabotage mot blåljusverksamhet ska dömas till utvisning.

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 83 föreslås ett tillkännagivande om att se över om den lag som ger en anhörig möjlighet att

stanna kvar i Sverige om förhållandet upphört på grund av våld eller andra allvarliga kränkningar är ändamålsenlig. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 38. I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 145 och 149 föreslås tillkännagivanden om ytterligare åtgärder för att förhindra att anhöriga utnyttjas. Det kan enligt motionärerna t.ex. gälla fall där referenspersonen i Sverige tidigare utsatt en partner för våld eller andra övergrepp. Den som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning bör informeras om referenspersonens tidigare brott i de fall det finns en stor risk för att sökanden kommer att utnyttjas. I kommittémotion 2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 58 föreslås ett tillkännagivande om att betänketidens längd på 30 dagar för offer för människohandel ska ses över för att säkerställa att brotts-offret får tillräcklig tid till återhämtning. I motion 2022/23:1676 av Helena Vilhelmsson (C) föreslås ett tillkännagivande om att fler funktioner måste ges mandat att identifiera brottsoffer för människohandel och ansöka om reflektionsperiod. Enligt motionären kan detta handla om t.ex. regionskoordinatorer, läkare eller psykologer.

I partimotion 2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att stärka asylsökandes och flyktingars rättigheter. Motionärerna anser bl.a. att barn inte ska tas i förvar. I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 92 föreslås ett tillkännagivande om att ingen ska utvisas för att den lämnar en relation som bygger på hedersförtryck. I kommittémotion 2022/23:1462 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att möjliggöra ett system för att i akuta situationer bidra till snabb evakuering av journalister och andra röstbärare. Enligt motionärerna bör förslagen i betänkandet SOU 2017:103 om fler lagliga vägar för att söka asyl genomföras. Det handlar t.ex. om att införa en möjlighet att utfärda viseringar till personer som har för avsikt att ansöka om asyl i EU.

I motion 2022/23:239 av Viktor Wärmick (M) föreslås ett tillkännagivande om behoven av skärpta och utökade ordnings- och säkerhetsbefogenheter vid förvar av utlänningar. I motion 2022/23:1708 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att underlätta utvisning ur landet i de fall gärningsmannen saknar svenskt medborgarskap. Motionären anser att gränsen för när utvisning kan bli aktuellt efter t.ex. en våldtäkt bör sänkas och att mindre hänsyn bör tas till gärningsmannens anknytning till Sverige. I motion 2022/23:1908 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att se över straffskalorna för brott när det gäller utnyttjande av olaglig arbetskraft.

I motion 2022/23:1567 av Hans Eklind (KD) föreslås ett tillkännagivande om att ge Migrationsverkets personal rätt att kroppsvisitera förvarstagna i samband med transporter och visitera förvarstagnas skåp och förråd.

Utökad möjlighet till uppehållstillstånd

I kommittémotion 2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 föreslås tillkännagivanden om att regeringen bör återkomma med förslag dels om att återgå till utlänningslagen som den såg ut innan begränsningslagen trädde i kraft, dels om en översyn av utlänningslagen och nödvändiga övergångsbestämmelser för att exempelvis hantera återgången till permanenta uppehållstillstånd som huvudregel. Enligt motionärerna måste asyilagstiftningen vara långsiktigt hållbar, human, effektiv och rättssäker.

I partimotion 2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att stärka asylsökandes och flyktingars rättigheter. Motionärerna anför att permanenta uppehållstillstånd bör återinföras.

Visering

I motion 2022/23:1426 av Adnan Dibrani (S) föreslås ett tillkännagivande om att verka för visumfrihet för befolkningen i Kosovo. I motion 2022/23:1762 av Johan Lofstrand m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att stötta e-sporten.

I kommittémotion 2022/23:976 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att utövare av e-sport i Migrationsverkets regelverk bör likställas med andra idrottare och atleter.

I kommittémotion 2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör gå samman med likasinnade EU-länder och införa stopp för turistvisum från Ryssland. I motion 2022/23:335 av Rickard Nordin (C) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att ge ett uppdrag till Migrationsverket att se över sina regler så att e-sportare räknas som andra atleter vid ansökan om visum.

I motion 2022/23:1802 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att verka för visumfrihet för Kosovos befolkning.

Utskottets ställningstagande

Invandringen har under en längre tid varit omfattande, och det finns betydande utmaningar med integrationen. Antalet förstagångsansökningar om asyl 2022 uppgick till 14 816 jämfört med 11 480 2021 och 13 124 2020. Därutöver inkom 2022 52 000 ansökningar från ukrainska skyddsökande. För att återupprätta förtroendet för den reglerade invandringen krävs en ansvarsfull, stram och långsiktigt hållbar migrationspolitik och ett europeiskt asylsystem som bygger på en stark gränskontroll och ett screeningförfarande. Samtidigt ska asylrätten upprätthållas och utgångspunkten ska vara att skydd för den som flyr en konflikt eller kris ska erbjudas temporärt.

I ett antal motioner föreslås olika inriktningar för hur den framtida migrationspolitiken bör se ut. Å ena sidan föreslås det bl.a. att vissa grundprinciper ska gälla och att Sverige främst ska ta emot asylsökande i händelse av

krig i något av våra grannländer. Å andra sidan föreslås att Sverige ska återinföra permanenta uppehållstillstånd som huvudregel och skapa fler lagliga vägar för människor på flykt att komma till Sverige.

Utskottet noterar att det inom EU pågår förhandlingar om det gemensamma europeiska asylsystemet. Bland annat föreslås en förordning om asyl- och migrationshantering, en förordning om införande av screening för tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och en förordning om hantering av kris-situationer och force majeure på migrations- och asylområdet. Det föreslås också ett EU-gemensamt ramverk för vidarebosättning. Det finns mot denna bakgrund inte skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om principen om första säkra land eller om fler lagliga vägar.

Reglerna om ställning som varaktigt bosatt infördes med anledning av direktiv (2003/109/EG) om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Enligt artikel 8 i direktivet ska medlemsstaterna till en varaktigt bosatt utfärda ett uppehållstillstånd för varaktigt bosatta. Tillståndet ska enligt direktivet gälla i minst fem år. I dag ges en utlänning med ställning som varaktigt bosatt permanent uppehållstillstånd enligt utlänningslagen. Utskottet noterar att det för närvarande pågår en revidering av direktivet. Detta arbete bör avvaktas, och riksdagen bör därför inte nu göra ett tillkännagivande om uppehållstillstånd för varaktigt bosatta.

Riksdagen tillkännagav i juni 2021 att regeringen ska återkomma med förslag om kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd, undantag från kraven samt ett bemyndigande när det gäller utformningen och kontrollen av kraven (2020/21:SfU28, rskr. 2020/21:412). En utredning har därefter fått i uppdrag att lämna förslag om krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap (dir. 2022:79). Utredningen ska titta på hur kraven ska utformas och kontrolleras samt vilka undantag som ska kunna göras från kraven. Uppdraget ska redovisas senast den 22 maj 2023. Utskottet anser att beredningen av de kommande författningsförslagen bör avvaktas. Enligt utskottets mening finns det inte skäl för riksdagen att göra ytterligare ett tillkännagivande om kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd.

Utskottet noterar att regeringen avser att utreda en möjlighet att utvisa en utländsk medborgare på grund av bristande vandel. En sådan utredning ska analysera förutsättningarna att återinföra möjligheten att utvisa utlänningar på grund av bristande vandel utifrån svensk grundlag, EU-rätten, Europakonventionen och andra folkrättsliga åtaganden. Utredningen ska också ta fram författningsförslag för att i den utsträckning det är möjligt återinföra en möjlighet att utvisa utlänningar på grund av bristande vandel. Det finns enligt utskottets mening inte skäl för riksdagen att nu göra ett tillkännagivande i frågan om utvisning på grund av bristande vandel.

Frågan om förvarstagning regleras i utlänningslagen. Utskottet kan konstatera att det är möjligt att ta barn i förvar under vissa förutsättningar, men det finns särskilda tidsfrister. Barn får inte hållas i förvar längre tid än 72 timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare 72 timmar. Migrationsverket fattar enligt uppgifter på myndighetens hemsida mycket sällan beslut om att ta

ett barn i förvar. Utskottet anser att det inte finns skäl att införa ett förbud mot att ta barn i förvar. Vidare anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om ändring av regelverket för omprövning av förvar. Av Migrationsverkets årsredovisning för 2021 framgår att verket under året vidtog säkerhetshöjande åtgärder vid förvaren, bl.a. utökad kameraövervakning. Dessutom infördes en central operatörsplats som hanterar inkommande larm och ser till att de undersöks och återställs. När det gäller säkerheten på förvarsanläggningarna, bl.a. myndigheternas möjlighet till visitation, förutsätter utskottet som tidigare att regeringen följer frågan och vidtar åtgärder om det konstateras att det finns behov. Mot denna bakgrund finns enligt utskottet inte skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om förvar och andra tvångsåtgärder. Inte heller anser utskottet att det finns skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om statistik över migration.

Utskottet avstyrker med det ovan anförda motionerna 2022/23:2056 (S) yrkandena 5 och 13, 2022/23:914 (SD), 2022/23:915 (SD) yrkande 1, 2022/23:916 (SD) yrkandena 5 och 7, 2022/23:239 (M), 2022/23:1567 (KD), 2022/23:181 (MP) yrkande 16 i denna del samt 2022/23:1462 (MP) yrkande 2.

Utskottet noterar att en utlänning som uppsåtligen eller av oaktsamhet uppehåller sig i Sverige utan föreskrivet tillstånd och utan att ha ansökt om ett sådant tillstånd döms till böter. Vidare är det straffbelagt att dölja en utlänning eller genom någon annan åtgärd uppsåtligen hjälpa utlänningen att olovligt uppehålla sig i Sverige om detta görs i vinstsyfte. Fängelse i högst två år kan utdömas. Det är även straffbelagt att ha en utlänning utan tillstånd anställd. Utskottet, som inte finner skäl att utvidga det straffbara området eller skärpa straffbestämmelserna, avstyrker motionerna 2022/23:916 (SD) yrkandena 1 och 2 samt 2022/23:1908 (M) yrkande 3.

Utskottet kan konstatera att regelverket om utvisning på grund av brott nyligen skärpts (prop. 2021/22:224, bet. 2021/22:SfU28, rskr. 2021/22:387). I de fall det inte kan konstateras någon risk för fortsatt brottslighet krävs att brottet är av visst allvar för att det ska kunna leda till utvisning, och brottets allvar knyts även fortsättningsvis till brottets straffvärde. Den s.k. straffvärdegränsen sänktes genom ovan nämnda regelskärpningar från ett års till sex månaders fängelse. Dessutom anges det i förarbetena (prop. 2021/22:224 s. 124) att brott som riktat sig mot rättsordningen eller ett annat särskilt skyddsvärt samhällsintresse, såsom sabotage mot blåljusverksamhet, i många fall bör anses vara av sådan karaktär att straffvärdegränsen kan underskridas. Utskottet noterar att för grovt sabotage mot blåljusverksamhet döms till fängelse på viss tid, lägst två och högst arton år, eller på livstid (13 kap. 5 c § andra stycket brottsbalken). I en motion anges att mindre hänsyn bör tas till utlänningens anknytning vid prövningen av utvisning på grund av brott. Vistelsetiden ges efter ovan nämnda skärpningar av regelverket om utvisning på grund av brott inte samma självständiga betydelse som tidigare utan beaktas inom ramen för bedömningen av utlänningens etablering i det svenska samhället. Större vikt läggs vid de faktiska band som uppkommit under utlänningens vistelsetid i landet. Vidare har kravet på synnerliga skäl för utvisning av den som vistats

länge i Sverige tagits bort. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2022/23:514 (SD) yrkande 1 och 2022/23:1708 (M) yrkande 3 om utvisning på grund av brott.

Utskottet konstaterar att en ansökan om uppehållstillstånd kan vägras t.ex. om en utlänning har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med någon som är bosatt eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige och det finns risk för att utlänningen eller utlänningens barn skulle kunna bli utsatta för våld eller någon annan allvarlig kränkning i förhållandet. Kontroller i belastnings- och misstankeregistren görs i detta syfte. Har förhållandet upphört får fortsatt uppehållstillstånd beviljas om förhållandet har upphört på grund av att utlänningen eller utlänningens barn i förhållandet har utsatts för våld eller någon annan allvarlig kränkning. Utskottet kan konstatera att det är angeläget att motverka skenförhållanden samtidigt som möjligheterna att bevilja uppehållstillstånd inte får begränsas för de seriösa anknytningar som ännu inte har blivit etablerade. Som tidigare år (senast i bet. 2021/22:SfU20) vill utskottet samtidigt framhålla vikten av att i så stor utsträckning som möjligt förhindra att uppehållstillstånd beviljas när det kan misstänkas att den ena parten i ett förhållande kommer att utsättas för våld eller allvarliga kränkningar. Utskottet noterar att det nyligen infördes en lagändring om att det vid bedömningen av om ett uppehållstillstånd bör återkallas särskilt ska beaktas om förhållandet har upphört främst på grund av att utlänningen eller utlänningens barn i förhållandet utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid (prop. 2021/22:224, bet. 2021/22:SfU28, rskr. 2021/22:387). Det saknas därför skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om bl.a. en översyn av reglerna om fortsatt uppehållstillstånd i dessa fall. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2022/23:1673 (C) yrkande 83, 2022/23:883 (C) yrkande 38, 2022/23:1673 (C) yrkandena 145 och 149 samt 2022/23:2277 (MP) yrkande 92.

I en motion föreslås att betänketidens längd bör ses över för att säkerställa att brottsoffret får tillräcklig tid till återhämtning. Utskottet, som anser att det är viktigt att offer för människohandel får det stöd de behöver för att kunna återhämta sig och återgå till ett normalt liv, noterar att ett offer för människohandel kan beviljas ett uppehållstillstånd om 30 dagar med möjlighet till förlängning. Vad gäller frågan om att fler funktioner, t.ex. regionkoordinatorer, läkare eller psykologer, bör kunna ansöka om en reflektionsperiod noterar utskottet att regelverket nyligen ändrades så att såväl en förundersökningsledare som socialnämnd kan ansöka om betänketid (prop. 2021/22:224, bet. 2021/22:SfU28, rskr. 2021/22:387). Utskottet ställer sig med det anförda inte bakom förslag om översyn av betänketidens längd och att ytterligare fler funktioner ska kunna ansöka om betänketid. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2022/23:863 (C) yrkande 58 och 2022/23:1676 (C).

Utökad möjlighet till uppehållstillstånd

Utskottet kan konstatera att utlänningslagen nyligen ändrats för att inte väsentligen avvika från andra EU-länder. Som huvudregel gäller numera tidsbegränsade uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Utskottet, som inte anser att det finns skäl att återgå till permanenta uppehållstillstånd som huvudregel eller till tidigare gällande regelverk, avstyrker därmed motionerna 2022/23:1230 (V) yrkandena 1 och 2 samt 2022/23:181 (MP) yrkande 16 i denna del.

Viseringar

Inledningsvis kan utskottet konstatera att viseringar regleras på EU-nivå och är harmoniserade fullt ut. I viseringsförordningen regleras vilka tredjeländers medborgare som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav vid resa till ett EU-land. Sverige kan således inte ensidigt undanta ett land från detta krav. Utskottet noterar att rådet för rättsliga och inrikes frågor nu antagit sin ståndpunkt vid första behandlingen av frågan om viseringsfritt resande för innehavare av pass som utfärdats av Kosovo. De nya reglerna om viseringsfrihet måste nu antas av Europaparlamentet. När det gäller frågan om viseringar för ryska medborgare noterar utskottet att ryska medborgare enligt viseringsförordningen är skyldiga att ha visering för att resa in i EU. Som en del av sanktionerna på grund av Rysslands invasion av Ukraina har avtalet om viseringsförenkling mellan EU och Ryssland upphävts. Det har därför blivit svårare och dyrare för ryska turister att beviljas visering till EU. I likhet med tidigare år, senast i betänkande 2021/22:SfU20, är utskottet inte berett att föreslå speciella regler om visering för e-sportare.

Mot bakgrund av ovanstående saknas skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om viseringar. Utskottet avstyrker motionerna 2022/23:1426 (S), 2022/23:1762 (S), 2022/23:976 (SD) yrkande 4, 2022/23:849 (C) yrkande 26, 2022/23:335 (C) yrkande 5 samt 2022/23:1802 (KD) yrkande 1.

EU:s asyl- och migrationspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. principen om första säkra land inom EU, mottagande utanför EU, införande av asylvisum och avskaffande av transportörsansvaret.

Jämför reservation 9 (SD) och 10 (V, MP).

Bakgrund

EU har sedan slutet på 1990-talet arbetat för att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem (CEAS) och förbättra det befintliga regelverket. Under åren

fram till 2005 antogs ett antal rättsakter inom EU på asylområdet (asylprocedurdirektivet, skyddsgrundsdirektivet, mottagandedirektivet, Dublinförordningen och Eurodacförordningen). Mellan 2008 och 2012 föreslog kommissionen ändringar i dessa rättsakter, som en del i det gemensamma europeiska asylsystemet, som antogs av EU-länderna 2013. Efter flykting- och migrationskrisen 2015 blev det tydligt att EU:s nuvarande regelverk på asylområdet måste reformeras för att kunna säkerställa en human och effektiv asylpolitik som klarar situationer med hög inströmning av asylsökande. Krisen tydliggjorde också medlemsstaternas bristande tillämpning av det gemensamma asylsystemet.

Som en följd av detta presenterade kommissionen under 2016 ett paket med förslag till ändringar av sju rättsakter för att uppnå ett rättvisare system som ger säkra och ordnade vägar till EU för tredjelandsmedborgare i behov av internationellt skydd. Förhandlingar om de sju rättsakterna inleddes i rådet och Europaparlamentet under hösten 2016. Förhandlingarna om förslagen fortskred i olika takt, och när det gällde den centrala frågan om ett rättvisare system och ansvarsfördelning blev det tydligt att det rådde djup oenighet bland medlemsstaterna, vilket fick till följd att förhandlingarna har präglats av låsta positioner och svårigheter att nå överenskommelser.

I september 2020 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om en ny migrations- och asylpakt (COM(2020) 609), fem lagstiftningsförslag (beskrivna nedan) samt ett antal riktlinjer och rekommendationer. Pakten utgår från en helhetssyn på områdena migration, asyl, integration, gränshantering, återvändande, lagliga vägar och samarbete med tredjeländer. I paketet ingår följande förslag till lagstiftningsakter:

- förordning om asyl- och migrationshantering (COM(2020) 610)
- ändrat förslag till asylprocedurförordning (COM(2020) 611)
- förordning om införande av screening för tredjelandsmedborgare vid yttre gräns (COM(2020) 612)
- förordning om hantering av krissituationer och force majeure på migrations- och asylområdet (COM(2020) 613)
- ändrat förslag till Eurodacförordning (COM(2020) 614).

Förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering ska ersätta den nuvarande Dublinförordningen och innehåller bestämmelser om vilken medlemsstat som ska ansvara för prövningen av en asylansökan. Förslaget innehåller också en solidaritetsmekanism som syftar till att uppnå en rättvis ansvarsfördelning och en effektiv migrationshantering vid EU:s yttre gräns.

Det ändrade förslaget till asylprocedurförordning syftar till att göra riktade ändringar av 2016 års förslag till förordning om asylförfaranden för att tillsammans med förslaget till förordning om införande av screening för tredjelandsmedborgare vid yttre gräns och förslaget om ändring av återvändandedirektivet (COM(2018) 634) införa en koppling mellan alla skeden av migra-

tionsprocessen, från ankomst till behandling av asylansökningar och beviljande av internationellt skydd eller, i tillämpliga fall, återvändande av de personer som inte är i behov av internationellt skydd.

Genom förslaget till förordning om införande av screening för tredjelandsmedborgare vid yttre gräns inrättas en ny fas före inresa som består av en screening. Syftet är att bidra till den nya övergripande strategin för migration och blandade flöden genom att säkerställa att personernas identitet, men även eventuella hälso- och säkerhetsrisker, snabbt fastställs och att alla tredjelandsmedborgare som befinner sig vid de yttre gränserna utan att uppfylla inresevillkoren eller efter landsättning efter en sök- och räddningsinsats snabbt hänvisas till det förfarande som ska tillämpas.

Förslaget till förordning om hantering av krissituationer och force majeure på migrations- och asylområdet innehåller bestämmelser som ska tillämpas vid exceptionella situationer av massinflöde av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som anländer irreguljärt till en medlemsstat i en sådan omfattning att medlemsstatens asyl- och mottagnings- eller återvändandesystem riskerar att inte längre fungera och att detta riskerar att få allvarliga konsekvenser för det gemensamma asyl- och migrationshanteringssystemet i EU. Förslaget innefattar även force majeure-situationer.

Det ändrade förslaget till Eurodacförordning är en ändring av det tidigare förslaget till reviderad Eurodacförordning (COM(2016) 272) som presenterades under 2016. Förslaget till förordning från 2016 innehöll ändringar som innebar att Eurodacs användningsområde breddades till att omfatta bl.a. fler personuppgifter (ansiktsbilder, sänkt åldersgräns för fingeravtryck och lagring av information om nationalitet, id-handlingar födelsedatum m.m.) och möjlighet att utbyta information med tredjeland i syfte att underlätta återvändande och återtagande. Kommissionen anger att det ändrade förslaget bygger på Europaparlamentets och rådets preliminära överenskommelse till följd av förhandlingarna som förts sedan 2016. Vidare finns riktade ändringar som syftar till att förslaget ska vara fullt förenligt med de andra delarna i migrations- och asylpakten, främst vad gäller förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering (COM(2020) 610) och förslaget om screening (COM(2020) 612).

Utöver de nämnda förslagen fortsätter förhandlingarna om ett antal av de förslag som presenterades under bl.a. hösten 2016. Dessa beskrivs nedan.

Skyddsgrundsförordningen, som ska ersätta nuvarande direktiv, syftar till ökad harmonisering av bedömningar av asylansökningar och innehållet i ett beviljat skydd. Ändringsförslaget påverkar inte medlemsstaters möjlighet att bevilja skydd till andra grupper än flyktingar och subsidiärt skyddsbehövande (COM(2016) 466).

Mottagandedirektivet syftar till ökad harmonisering av mottagandeförhållandena inom EU för att uppnå en jämnare fördelning av asylsökande och minska incitamenten för sekundära förflyttningar (COM(2016) 465).

Förslaget om att inrätta ett EU-gemensamt ramverk för vidarebosättning ska medföra en mer sammanhållen handläggningsprocess för vidarebosättning

och syftar till att fler medlemsstater ska delta i arbetet och bidra till att öka antalet vidarebosättningsplatser i EU (COM(2016) 468).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) föreslås tillkännagivanden om första säkra land-principen inom EU och mottagande utanför EU (yrkandena 2 och 3). Motionärerna anför att människor på flykt ska söka asyl i det första säkra land som kan nås. EU-lagstiftningen bör därför reformeras så att medlemsländerna ska kunna stoppa asylsökande vid gränsen om de kommer direkt från, eller befinner sig i, ett säkert land. Syftet är att motverka bl.a. människosmuggling och sekundära förflyttningar inom EU. Regeringen bör även utreda och arbeta för att på sikt införa ett system inom EU där en person som ansöker om internationellt skydd i ett medlemsland omedelbart ska skickas till mottagningsenheter i ett tredjeland där asylansökan behandlas och beslut om asyl tas. Om personen bedöms ha skyddsskäl ska uppehållstillstånd beviljas i det tredjeland där mottagningsenheten ligger och där ansökan har behandlats.

I kommittémotion 2022/23:248 av Tony Haddou m.fl. (V) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i förhandlingar om en ny migrationspolitik inom EU bör stå upp för asylrätten och dess andemening. Motionärerna framhåller att regeringen i förhandlingar om en ny migrationspolitik inom EU ska verka för ett system som faktiskt är genomförbart (yrkande 1). Vidare bör regeringen meddela att Sverige avser att ingå i det samarbete som inleddes sommaren 2022 om en tillfällig omfördelning av asylsökande som kommer över Medelhavet och bedöms ha skyddsbehov (yrkande 2). I yrkandena 3 och 4 begärs tillkännagivanden om att Sverige inom EU bör verka för en flyktingpolitik som värnar asylrätten och grundläggande mänskliga rättigheter samt söka samarbete med de stater som vill ha en mer välkomnande och human migrationspolitik och driva detta samarbete kraftfullt. I yrkandena 5 och 6 anges att Sverige inom EU bör verka för att förslaget till ett gemensamt ramverk för vidarebosättning drivs igenom och att det inte används för att sluta avtal liknande det mellan EU och Turkiet eller s.k. humanitära mottagningsprogram samt att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp. Enligt motionärerna innebär uppgörelsen mellan EU och Turkiet ett avsteg från asylrätten eftersom Turkiet inte är ett säkert tredjeland. Vidarebosättningsramverket bör säkerställa att EU täcker minst 25 procent av UNHCR:s globala behov av vidarebosättning per år och får inte användas för att förhandla fram avtal som hindrar människor på flykt från att komma till Europa. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för att EU slutar finansiera den libyska kustbevakningen och att relationer med Libyen bör bygga på full respekt för asylrätten och mänskliga rättigheter samt att Sverige genom EU och UNHCR bör agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av flyktingar och asylsökande från Libyen. Regeringen bör också agera inom EU för att underlätta för människor som flyr Afghanistan att få skydd i Europa samt för att de

skyddsbehövande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU samtidigt som förhållandena i lägren kraftigt förbättras (yrkandena 9 och 11). Vidare begärs i yrkande 10 ett tillkännagivande om att Sverige som enskilt land såväl inom EU som FN bör motverka alla beslut som innebär att asylrätten och flyktingars mänskliga rättigheter kränks. Samarbeta med tvivelaktiga stater som Sudan, Egypten och Libyen för att stoppa människor på flykt medför uppenbara risker för att EU ska bidra till grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Vidare bör visumkrav inte användas för att stänga ute flyktingar, och därför bör regeringen verka inom EU för att korta ned listan över visumpliktiga länder (yrkande 16). Motionärerna begär slutligen tillkännagivanden om att regeringen bör verka för att EU gör det möjligt att införa asylvisum och för att avskaffa transportörsansvaret (yrkandena 17 och 18). Utfärdande av asylvisum, som komplement till det traditionella sättet att söka asyl, bör ses som en viktig möjlighet att skapa lagliga vägar för att söka skydd undan förföljelse. Transportörsansvaret leder till att flyktingar får vända sig till smugglare med sjöovärdiga båtar för resa över Medelhavet med livet som insats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att förhandlingarna om en ny asyl- och migrationspakt fortsatt präglas av låsta positioner kring de övergripande och centrala delarna i förslagen. Det har funnits svårigheter att nå framsteg när det gäller t.ex. ansvarsfördelning och solidaritet. Denna låsning har även haft en inverkan på förhandlingarna i stort, eftersom ett flertal medlemsstater motsätter sig att gå vidare med att anta andra rättsakter med hänvisning till att alla förslag bör antas som ett paket. Utskottet ser positivt på att man under det franska ordförandeskapet gjorde framsteg och att rådet den 22 juni 2022 godkände mandat för förhandlingarna med Europaparlamentet om förslagen om en screening- och Eurodacförordning. Detta var en del av det franska ordförandeskapets s.k. stegvisa ansats som ligger i linje med den övergripande inriktningen som anges i det 18-månadersprogram som de franska, tjeckiska och svenska ordförandeskapen tillsammans har lagt fram. I ett första steg ska delar av förslagen som rör kontroller och registrering vid yttre gräns (t.ex. just förslagen till screeningförordning och Eurodacförordning) ingå, och dessa ska balanseras med stöd- och solidaritetsåtgärder för de medlemsstater som ansvarar för EU:s yttre gräns och utsätts för migrationstryck. Syftet med den stegvisa ansatsen är bl.a. att öka förtroendet mellan medlemsstaterna och visa på systemets fördelar för att på detta sätt skapa förutsättningar för kompromisser om de övriga delarna av pakten. I programmet anges när det gäller den interna dimensionen att det är nödvändigt med en överenskommelse som bygger på en balans mellan ansvar och solidaritet. Vidare anges att trion kommer att stödja insatser för att undvika förlust av människoliv och säkerställa internationellt skydd för dem som behöver det. Arbetet med att fördjupa unionens samarbete med ursprungs- och transitländer för att bekämpa irreguljär migration och människohandel, säkerställa faktiska återvändanden

och ett fullständigt genomförande av avtal och arrangemang om återtagande, genom att använda nödvändiga påtryckningsmedel kommer att fortsätta.

Regeringen avser under det svenska ordförandeskapet att, i linje med 18-månadersprogrammet, arbeta för att säkerställa ett mer operativt, effektivt och samordnat samarbete med tredjeländer och effektivt genomförande av migrationsrelaterade åtgärder inom ramen för EU:s yttre åtgärder. Detta ska ske genom att t.ex. följa upp EU:s arbete med prioriterade tredjeländer och aktuella politiska frågor där återvändande är en central del. Sverige avser att ta vid där det tjeckiska ordförandeskapet slutade och fortsätta förhandlingarna om bl.a. asylprocedurförordningen, förordningen om hantering av krissituationer och force majeure på migrations- och asylområdet, direktivet om ett kombinerat tillstånd för arbete och direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Regeringen avser vidare att driva en diskussion om en revidering av viseringssuspenderingsmekanismen inom ramen för en bredare diskussion om viseringspolitikens framtid.

Regeringen delar kommissionens och Europaparlamentets målsättning att förhandlingsarbetet om asyl- och migrationspakten ska slutföras under 2024.

Utskottet kan konstatera att regeringen arbetar aktivt inom ramen för förhandlingarna om reformeringen av det gemensamma europeiska asylsystemet. Enligt utskottets mening är en långsiktigt hållbar migrationspolitik i Sverige beroende av ett gemensamt europeiskt asylsystem som bygger på balans mellan ansvar och solidaritet och en jämnare fördelning av asylsökande mellan medlemsstaterna.

Med hänsyn till det omfattande arbete som pågår inom EU med att reformera det gemensamma europeiska asylsystemet, till regeringens pågående arbete och till genomförda åtgärder anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att nu göra tillkännagivanden med anledning av motionerna 2022/23:915 (SD) yrkandena 2 och 3 samt 2022/23:248 (V) yrkandena 1–6, 8–11 och 16–18.

Anhöriginvandring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. familjeåterförening för utlandssvenskar, ett återinförande av sista länken-bestämmelsen och missbruk av reglerna om anhöriginvandring.

Jämför reservation 12 (SD) och 13 (V, MP).

Gällande ordning

Bestämmelser om uppehållstillstånd för anhöriga finns i 5 kap. UtL. Enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 UtL ska uppehållstillstånd ges till en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige. Under vissa förhållanden, bl.a. om någon av

parterna är under 18 år, får uppehållstillstånd vägras (5 kap. 17 a § andra stycket 3 UtL).

Upphållstillstånd får även ges till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges (5 kap. 3 a § första stycket 1 a UtL).

Upphållstillstånd får vidare ges till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och som har välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid, om förhållandet framstår som seriöst och har etablerats redan i hemlandet och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges (5 kap. 3 a § första stycket 1 b UtL).

Upphållstillstånd ska ges till ett utländskt barn som är ogift och har en förälder som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige alternativt har en förälder som är gift eller sambo med någon som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige. Upphållstillstånd ska även ges till ett utländskt barn som är ogift och som har adopterats eller som avses bli adopterat (5 kap. 3 § första stycket 2 UtL).

En utlänning som är förälder till ett ensamkommande ogift utländskt barn som är flykting eller alternativt skyddsbehövande ska ges uppehållstillstånd. Även en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller alternativt skyddsbehövande ska ges uppehållstillstånd, om utlänningen befinner sig i Sverige och beslutet om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om barnets asylansökan (5 kap. 3 § första stycket 4 och 5 UtL).

Upphållstillstånd får även ges till en utlänning som är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige och som har välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet (5 kap. 3 a § första stycket 2 UtL).

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd beviljas en utlänning som är anhörig till en utlänning som är flykting eller alternativt skyddsbehövande eller på något annat sätt har särskild anknytning till Sverige (5 kap. 3 a § tredje stycket UtL).

Vid prövningen av bl.a. en ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning ska det särskilt beaktas om den sökande har gjort sig skyldig till brott eller brott i förening med annan misskötsamhet (5 kap. 17 § UtL). Upphållstillstånd får också vägras om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

I fall som rör ett barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver (1 kap. 10 § UtL).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:919 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att förbjuda anhöriginvandring till utanförskapsområden. Motionärerna anser att det ska gälla särskilt utsatta områden och att frågan skyndsamt bör utredas. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att stoppa missbruk av anhöriginvandring. Motionärerna anger att s.k. kedjetillstånd skadar förtroendet för svensk migrationslagstiftning och att en utlänning som fått uppehållstillstånd som anhörig därför aldrig ska kunna vara anknytningsperson åt en annan anhöriginvandrare. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att skärpa bestämmelserna om brusten anknytning. Enligt motionärerna bör det, om en relation upphört på grund av andra situationer än våld i nära relationer, för rätt att stanna i Sverige krävas att utlänningen t.ex. varit bosatt i Sverige med uppehållstillstånd på grund av anknytning i minst fem år, fört en hederlig vandel, fått en varaktig egen försörjning och en särskild anknytning till Sverige t.ex. genom kunskaper i svenska. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om särskilt skydd för barn i anknytningsärenden. Motionärerna anser att en särskild prövning alltid bör göras när ett barn är anknytningsperson i ett ärende. Prövningen ska avse huruvida utlänningen som vill återförenas med ett barn kan inverka menligt på barnets utveckling. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om särskilda förenklade regler för återvandrande svenska medborgares familjer. Motionärerna anför att svenska medborgare som bildat familj utomlands har rätt att återvända till Sverige med sina barn som också är svenska medborgare. Den andra partnern i förhållandet har inte denna rätt utan måste ansöka om uppehållstillstånd. Regeringen bör skyndsamt utreda möjligheten till undantag från kravet på uppehållstillstånd i dessa fall.

I kommittémotion 2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör genomföra en översyn av utlänningslagens åldersgränser och vilka konsekvenser de har i syfte att stärka skyddet för dem mellan 18 och 21 år. I yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas. Motionärerna anser att det inte är rimligt att medborgare som vill ansöka om familjeåterförening måste söka sig till ambassader i andra länder än det egna. I yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett borttagande av 18-årsregeln i utlänningslagen. Bestämmelsen, som innebär att uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning endast medges om barnet är under 18 år, är enligt motionärerna onödigt snäv. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett återinförande av sista länken-bestämmelsen i utlänningslagen.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis noterar utskottet att det av Migrationsverkets årsredovisning för 2022 framgår att antalet förstagångsansökningar om uppehållstillstånd på

grund av anknytning har minskat. En förklaring till det är att färre asylansökningar inneburit färre asylrelaterade anknytningsärenden. Under 2022 avgjordes 34 564 anknytningsärenden, varav 27 027 förstagångsärenden. Andelen bifall uppgick till 50 procent för förstagångsärenden och till 89 procent för förlängningsärenden.

Utskottet kan konstatera att utlänningslagen nyligen varit föremål för en bred genomlysning som resulterat i omfattande förändringar (prop. 2020/21:191, bet. 2020/21:SfU28, rskr. 2020/21:412). Vidare framgår det av det s.k. Tidöavtalet att villkoren för anhöriginvandring avses att skärpas ytterligare när det gäller bl.a. en begränsning av undantagen från försörjningskraven och en skärpning av villkoren för att bevilja uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att ställa sig bakom ytterligare förslag om bl.a. förbud mot att anhöriginvandra till utanförskapsområden och snabbspår för utlandssvenskar som flyttar tillbaka till Sverige med familj. Inte heller anser utskottet att det finns skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om bl.a. att stärka rätten till familjeåterförening och att återinföra sista länkenbestämmelsen i utlänningslagen.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2022/23:919 (SD) yrkandena 1–5 och 2022/23:1230 (V) yrkandena 5 och 16–18.

Asylprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. asylsökandes rättigheter under asylprocessen.

Jämför reservation 14 (SD) och 15 (MP).

Gällande ordning

Inför muntlig handläggning hos Migrationsverket ska utlänningsfrågan tillfrågas om han eller hon föredrar en manlig eller kvinnlig utredare respektive tolk. Önskemålet ska tillgodoses om det är möjligt (8 kap. 9 c § UtIF).

I ärenden och mål om bl.a. avvisning och utvisning ska ett offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas (18 kap. 1 § UtIL).

Enligt 1 kap. 2 § UtIL avses med barn i lagen en person som är under 18 år. I fall som rör ett barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver (1 kap. 10 § UtIL och artikel 3 i barnkonventionen [2018:1197]).

När frågor om tillstånd enligt utlänningslagen ska bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet ska barnet höras om det inte är olämpligt (1 kap. 11 § UtIL). Den hänsyn ska tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar.

Om den som söker asyl uppger att han eller hon är ett ensamkommande barn ska Migrationsverket, om det finns skäl att ifrågasätta att sökanden är under 18 år, göra en åldersbedömning och fatta ett tillfälligt beslut om åldern (13 kap. 17 § UtlL). Innan ett tillfälligt beslut att sökanden bedöms vara 18 år eller äldre fattas ska sökanden ges tillfälle att genomgå en medicinsk åldersbedömning (13 kap. 18 § UtlL). Migrationsverket ska informera om den medicinska åldersbedömningen på ett språk som sökanden förstår (8 kap. 10 h § UtlF). Migrationsöverdomstolen har i avgörandet MIG 2014:1 uttalat att en medicinsk åldersbedömning endast är ett av flera bevismedel som den enskilde kan använda sig av för att uppfylla bevisbördan när det gäller ålder.

Migrationsverkets tillfälliga beslut om ålder får överklagas till en migrationsdomstol (14 kap. 8 b § UtlL).

För en flykting får en särskild passhandling, ett resedokument, utfärdas för resor utanför Sverige (4 kap. 4 § UtlL). Ett resedokument ska dock inte utfärdas om tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver att så inte sker. Resedokumentet ska återkallas om innehavaren upphör att vara flykting.

Om en utlänning inte har någon handling som gäller som pass och saknar möjlighet att skaffa en sådan handling får Migrationsverket utfärda ett främlingspass (2 kap. 1 a § UtlL). Främlingspass ska dock inte utfärdas om tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver att så inte sker. En ansökan om främlingspass ska avslås om det inom de senaste fem åren före ansökan har utfärdats tre sådana pass för utlänningen och det inte finns särskilda skäl att bifalla ansökan (2 kap. 1 b § UtlL). Enligt 2 kap. 1 c § UtlL ska Migrationsverket återkalla ett främlingspass om innehavaren bl.a. ska resa till sitt hemland.

Motionerna

I motionerna 2022/23:126 av Yasmine Bladelius (S) och 2022/23:1294 av Sanna Backeskog m.fl. (S) föreslås tillkännagivanden om en uppföljning av utlänningslagen vad gäller barnkonventionen för att säkerställa att inga barn far illa.

I kommittémotion 2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om jämställdhetsarbete i mottagningen. Enligt motionärerna bör rätten att välja kvinnlig eller manlig utredare respektive tolk begränsas. Vidare bör Migrationsverket tydliggöra att män och kvinnor har samma värde i Sverige och ska behandlas lika. I kommittémotion 2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om begränsningar kring främlingspass och resedokument. Det bör enligt motionärerna t.ex. utredas om antalet resedokument som en utlänning kan få under en viss period kan begränsas. Det bör också bli lättare att vid behov bevilja handlingar med kortare giltighetstid eller med begränsat giltighetsområde.

I kommittémotion 2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen. Motionärerna anför att skyddet för barn är för svagt i utlänningslagen. Därför bör den ses över för att säkerställa att den överensstämmer med barnkonventionen. Vidare måste de rekommendationer som FN:s barnrättskommitté gett till Sverige om förföljelse som barn utsätts för återspeglas i utlänningslagen. Barns rätt till individuell prövning av sina asylskäl måste stärkas. Motionärerna yrkar att regeringen ska återkomma med förslag om att i utlänningslagen stärka barnets rätt att komma till tals, att inrätta barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket, en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn och att inrätta en särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer tillämpas rättssäkert och enhetligt (yrkandena 7, 9–11). I yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen. I yrkandena 13 och 14 föreslås tillkännagivanden om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka skyddet för hbtqi-personer i asylprocessen och att Migrationsverket bör erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens. I yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över rättssäkerheten inom asylprocessen.

I partimotion 2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att stärka asylsökandes och flyktingars rättigheter. Enligt motionärerna bör en oberoende utredning tillsättas för att granska rättssäkerheten i asylärenden och asylmål, med fokus på särskilt utsatta grupper. Dessutom bör utbildningsinsatser riktas till tolkar, offentliga biträden och Migrationsverkets personal. Vidare ska barnperspektivet genomsyra migrationslagarna så att barn på flykt prioriteras. Därutöver bör handläggningstiderna i asylärenden kortas ned så att det går fortare för de asylsökande att komma in i samhället.

I motion 2022/23:1382 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att utvärdera Migrationsverkets hantering av asylsökande afghaner.

Utskottets ställningstagande

Genom en ändring i regleringsbrevet för Migrationsverket 2020 fick myndigheten ett uppdrag att fortsätta att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen, samt att redovisa inriktningen för det fortsatta arbetet. I augusti 2021 redovisade Migrationsverket en plan för jämställdhetsintegrering 2022–2025. Jämställdhetsperspektivet har tydligare integrerats i olika delar av myndighetens verksamhet. Under 2022 arbetade myndigheten med att implementera befintligt stödmaterial och rutiner om könsrelaterat våld. Kompetens-

utvecklingsinsatser genomfördes för att komma till rätta med brister som framkommit i en kvalitetsuppföljning av prövningen av asylärenden där könsstymning åberopats som skyddsskäl. I Migrationsverkets redovisning den 20 februari 2023 av uppdrag enligt regleringsbrevet för 2022 anges att flera åtgärder som hade en direkt påverkan på sökande kvinnor, män, flickor och pojkar genomfördes under 2022. Det gäller exempelvis ett rättsligt ställningstagande som ger kvinnor och flickor från Afghanistan rätt till flyktingstatus på grund av kön. Dessutom ges det numera möjlighet att fördela stödet lika mellan de vuxna i familjer när återetableringsstöd betalas ut vid återvändande samt att ge kvinnor och män i asylsökande familjer var sitt bankkort i större utsträckning än tidigare.

Enligt Migrationsverkets årsredovisning 2022 fortsatte Migrationsverket en dialog med civilsamhällesorganisationerna inom hbtqi-området, vilket bidrog till fördjupad förståelse av målgruppens förutsättningar och behov. Detta ledde bl.a. till nya kvalitetsinitiativ i myndighetens samarbete med internationella partner.

Vad gäller skyddet för barn i asylärenden kan konstateras att det i dag särskilt ska beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. När frågor om tillstånd enligt utlänningslagen ska bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet ska barnet höras om det inte är olämpligt. Den hänsyn ska tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar. Migrationsverket har i ett rättsligt ställningstagande uttalat att reglerna i utlänningslagen ska tolkas i ljuset av artikel 12 i barnkonventionen och att det bara ska anses olämpligt att höra ett barn om barnet själv uppger att hon eller han inte vill bli hörd (RS/010/2020). Vidare ska barns skäl prövas separat och inte enbart som en del av föräldrarnas ärenden (prop. 2013/14:216 s. 27). Barnkonventionen gäller sedan den 1 januari 2020 som svensk lag. Utskottet kan som tidigare år konstatera att barnkonventionen får en allt större betydelse i rättstillämpningen på migrationsområdet. Bland annat har Migrationsöverdomstolen i avgörandet MIG 2020:24 funnit att en utvisning stod i strid med barnkonventionen. I Migrationsverkets årsredovisning 2022 anges att de kvalitetsuppföljningar som genomförts har gett goda förutsättningar för fortsatt utvecklingsarbete på området genom fördjupad kompetensutveckling. Utbildningar om barnrättsperspektiv och att samtala med barn genomfördes under året. Migrationsverket fortsatte också dialogen med frivilligorganisationerna genom forumet FOG.

När det gäller handläggningstider i asylärenden anges i Migrationsverkets årsredovisning 2022 att dessa blev markant kortare under 2022 jämfört med 2021. Den genomsnittliga handläggningstiden för förstagångsärenden inom asyl var under 2022 174 dagar jämfört med 258 dagar 2021. Dessutom kan utskottet konstatera att medel tillfördes för prövning i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 8 s. 26, bet. 2022/23:SfU4, rskr. 2022/23:74). Anslaget 1:1 Migrationsverket ökades med 535 miljoner kronor 2023 för att korta handläggningstiderna.

Utskottet noterar vidare att regeringen avser att göra en översyn av asylprocessen i syfte att stärka kvalitet, enhetlighet och rättssäkerhet. I översynen ska bl.a. ingå att fastställa kriterier för offentliga biträden, tolkar och nämndemän samt bedömning i ärenden om bl.a. konvertiter och hbtq-personer. I översynen ska även prövas frågan om en inspektion eller extern tillsynsfunktion på migrationsområdet.

Mot bakgrund av ovanstående anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att göra några tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2022/23:126 (S), 2022/23:1294 (S), 2022/23:915 (SD) yrkande 4, 2022/23:1230 (V) yrkandena 6, 7 och 9–15, 2022/23:1382 (KD) samt 2022/23:181 (MP) yrkande 16 i denna del.

I en motion föreslås begränsningar kring främlingspass och resedokument. Utskottet noterar härvid att bestämmelserna om främlingspass och resedokument nyligen har skärpts (prop. 2020/21:159, bet. 2020/21:SfU24, rskr. 2020/21:299). En ansökan om främlingspass ska avslås om det inom de senaste fem åren före ansökan har utfärdats tre sådana pass för utlännen och det inte finns särskilda skäl att bifalla ansökan. Utskottet bedömer som tidigare att det inte på samma sätt som gäller för svenska pass är förenligt med internationella konventioner att införa en begränsning av det antal resedokument som kan beviljas inom en viss tidsperiod. Det finns en risk att en begränsning av antalet resedokument inte blir meningsfull, eftersom resedokument i dag endast utfärdas i de fall det är obligatoriskt enligt konventionerna. Utskottet noterar också att ett resedokument enligt 2 kap. 8 § UtfF ska utfärdas med en giltighetstid om högst två år. Om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare resedokument ska giltighetstiden dock vara ett år, om inte särskilda skäl talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare resedokument inom samma tid har varit föremål för missbruk. Ett främlingspass får, antingen när det utfärdas eller senare, förses med en anteckning som begränsar dess giltighetsområde. Ett främlingspass ska enligt utlänningsförordningen utfärdas med en giltighetstid om högst tre år. Motion 2022/23:916 (SD) yrkande 6 avstyrks med det anförda.

Mottagande av asylsökande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ekonomiskt bistånd till asylsökande och eget boende.

Jämför reservation 17 (S), 18 (SD) och 19 (V, MP).

Gällande ordning

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., förkortad LMA, huvudansvaret för mottagande av asylsökande m.fl. och driver förläggningar. Verket får dock ge i uppdrag åt någon annan att driva en

förläggning (2 § LMA). Asylsökande ska erbjudas plats på en förläggning. När det gäller utlänningar som har ansökt om eller beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd samt ensamkommande barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun som ordnar boendet (3 § LMA).

Migrationsverket ska i lämplig omfattning ge asylsökande m.fl. sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötsel av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull (4 § LMA). Dagersättningen får sättas ned för en utlänning som fyllt 18 år bl.a. om han eller hon utan giltigt skäl vägrar delta i verksamheten eller försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin identitet eller hålla sig undan (10 § LMA).

Migrationsverket svarar för att bistånd lämnas till asylsökande enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. i form av bl.a. bostadsersättning, dag-ersättning och särskilt bidrag (13 § LMA). Den som har inkomst av förvärvsarbete eller som har annan inkomst eller egna tillgångar och som har logi på en förläggning ska betala ett skäligt belopp som ersättning till Migrationsverket (15 § LMA).

Rätten till bistånd för vuxna som inte bor tillsammans med ett barn under 18 år upphör när tidsfristen för frivillig avresa enligt avvisnings- eller utvisningsbeslutet löper ut eller, om det inte finns någon tidsfrist, när beslutet inte längre kan överklagas (11 § LMA). Vidare upphör rätten till bistånd när uppehållstillstånd beviljas, utom i de fall utlänningen vistas på förläggning och inte har anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun. Den som inte vistas på förläggning har rätt till bistånd under en månad från den dag de beviljas uppehållstillstånd (8 § LMA).

En asylsökande som på egen hand ordnar bostad har inte rätt till dagersättning, om det inte är uppenbart oskäligt, om bostaden ligger i en del av en kommun som anses ha sociala och ekonomiska utmaningar (10 a § LMA). Detta gäller inte ensamkommande barn.

Asylsökande som på egen hand ordnar bostad har i särskilda fall rätt till bostadsersättning (16 § LMA). I förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. anges i 4 § att bostadsersättning får beviljas den som har fått eller erbjudits en anställning om minst tre månader och för att kunna börja anställningen måste flytta till en ort där Migrationsverket saknar möjlighet att erbjuda anläggningsboende.

Enligt förordningen (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare har länsstyrelserna ansvar för insatser för asylsökande och personer med uppehållstillstånd i Migrationsverkets anläggningsboenden. Insatserna innebär bl.a. att stärka personernas kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden.

Lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) innebär att alla kommuner är skyldiga att efter anvisning ta emot personer som fått uppehållstillstånd för bosättning. Syftet är att

nyanlända snabbare ska kunna påbörja sin etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Lagen omfattar i första hand nyanlända som vistas på Migrationsverkets anläggningsboenden och kvotflyktingar.

Enligt förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. har en kommun rätt till årlig ersättning för beredskap, kapacitet och kostnader för mottagande av ensamkommande barn som Migrationsverket ska anvisa i form av en schablonersättning (7–8 och 21 §§).

Massflyktsdirektivet kom till 2001 med syftet att det ska finnas ett regelverk att aktivera vid en massiv tillströmning av fördrivna personer från ett tredjeländ. Rysslands invasion av Ukraina har lett till att flera miljoner människor är på flykt i Europa. Vid mötet i Europeiska unionens råd den 4 mars 2022 fattades ett beslut om att aktivera massflyktsdirektivet (rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs). Detta innebär bl.a. att skyddsbehövande från Ukraina ges ett tillfälligt skydd i EU i ett år med möjlighet till förlängning i ytterligare två år. Massflyktsdirektivets tillämpning har förlängts per automatik till den 4 mars 2024.

Massflyktsdirektivet har genomförts i svensk rätt (prop. 2001/02:185, bet. 2002/03:SfU4, rskr. 2002/03:47). Genomförandet innebär bl.a. att fördrivna personer beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd under den tid det tillfälliga skyddet gäller enligt rådets beslut. De personer som beviljas uppehållstillstånd och som kan antas komma att vistas här under kortare tid än tre år ska som huvudregel inte folkbokföras, eftersom skyddsbehovet är av tillfälligt natur. Utgångspunkten är att denna grupp inte heller fullt ut bör omfattas av alla de sociala rättigheter som normalt tillkommer personer som bor här.

Av 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481) följer att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd inte ska folkbokföras, om utlänningen kan antas komma att vistas i landet med stöd av det beviljade tillståndet under kortare tid än tre år. Detta gäller dock inte, om utlänningen har beviljats en flyktingstatusförklaring, resedokument eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

Från den tid då uppehållstillstånd med tillfälligt skydd beviljats ska utlänningen få förmåner enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Vidare har barn samma rätt till hälso- och sjukvård samt tandvård och utbildning som barn som är bosatta i Sverige. Vuxna har rätt till hälso- och sjukvård samt tandvård på samma villkor som asylsökande. Detta framgår av 5 § lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Enligt 6 § samma lag ska en region erbjuda en vuxen person som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Vidare har innehavare av uppehållstillstånd med tillfälligt skydd rätt att arbeta i Sverige. Den som arbetar i Sverige har rätt till arbetsbaserad socialförsäkring, t.ex. sjukpenning.

Den 1 juli 2022 trädde nya regler i bl.a. lagen om mottagande av asylsökande m.fl. i kraft (prop. 2021/22:250, bet. 2021/22:SfU31, rskr. 2021/22:435). De nya reglerna syftade till att få en jämnare fördelning av boende för vissa skyddsbehövande och innebar att Migrationsverket får anvisa en kommun att anordna boende för personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och att kommunerna ges befogenhet att anordna boende för dessa personer. Kriterierna som ska beaktas vid fördelningen är bl.a. kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantaget mottagande av nyanlända och ensamkommande barn samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen.

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att avveckla EBO. Motionärerna anför att t.ex. dagersättning kan avskaffas för asylsökande som inte bor i Migrationsverkets boenden. Även i motionerna 2022/23:1425 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S) och 2022/23:1716 av Johan Andersson m.fl. (S) föreslås tillkännagivanden om att avskaffa EBO-lagen. I kommittémotion 2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om ett ordnat mottagande av ukrainare på flykt undan Putins krig. Enligt motionärerna behöver detta mottagande utvärderas och eventuellt anpassas, eftersom de skyddsbehövande sannolikt kommer att stanna en längre tid.

I kommittémotion 2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om integrationsinsatser vid rätt tid. Motionärerna anser att specifika integrationsinsatser inte ska genomföras för asylsökande vars status i Sverige inte är fastställd. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om ersättningsskyldighet för skador på boenden. Asylsökande bör enligt motionärerna hållas ansvariga för skador som uppkommit vid de boenden de erbjudits.

I kommittémotion 2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om att 2016 års ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska rivas upp. Den som får avslag på sin asylansökan bör enligt motionärerna inte mista rätten till bistånd och boende.

I motion 2022/23:1648 av Kerstin Lundgren (C) föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa EBO-lagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att utredningen Ett ordnat initialt mottagande av asylsökande tillsattes 2021 (dir. 2021:7). Utredningen ska bl.a. analysera behovet av sanktionsmöjligheter vid misskötsel i Migrationsverkets boenden och lämna nödvändiga författningsförslag. Utredningen ska också ta ställning till hur de kategorier av utlänningar som omfattas av lagen om mottagande av

asylsökande m.fl. bör avgränsas och definieras och när dessa personer ska upphöra att omfattas av lagen. Utredningen ska även utvärdera konsekvenserna av 2016 års förändringar om att vuxna utlänningar upphör att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. när ett avvisnings- eller utvisningsbeslut får laga kraft. Om det bedöms lämpligt ska utredningen föreslå nödvändiga författningsändringar eller andra åtgärder. Enligt ett tilläggsdirektiv (dir. 2022:16) ska utredningen bl.a. lämna förslag om att det ska vara ett villkor att bo på asylboende för att få dagersättning. I delbetänkandet En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64) föreslås åtgärder vid misskötsamhet som nedsättning av dagersättningen och omplacering till ett annat asylboende. I delbetänkandet föreslås också åtgärder för att fler ska bo på asylboende, t.ex. genom att boende på asylboende ska vara ett villkor för dagersättning och särskilt bidrag samt för att få arbeta under asylprocessen. Uppdraget ska redovisas i ett slutbetänkande senast den 31 augusti 2023. Utskottet noterar att regeringen avser att besluta om ett tilläggsdirektiv för den pågående utredningen om ett ordnat mottagande till asylsökande (Ju2021:12) för att bl.a. avskaffa EBO-bestämmelserna. Utskottet kan också konstatera att en utredning ska få i uppdrag att överväga för- och nackdelar med ett system som innebär att asylsökanden bär en större del av kostnaden för mottagandet i form av en fast avgift. Utskottet anser att det inte finns anledning att föregå pågående arbete eller beredningen av lämnade förslag. Det finns därför enligt utskottets mening inte skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om mottagandet av asylsökande.

Mot bakgrund av det som anförts avstyrker utskottet motionerna 2022/23:2056 (S) yrkande 6, 2022/23:1716 (S), 2022/23:1425 (S), 2022/23:915 (SD) yrkandena 5 och 6, 2022/23:1230 (V) yrkande 21 och 2022/23:1648 (C).

Sedan Europeiska rådet den 4 mars 2022 beslutade att aktivera det s.k. massflyktsdirektivet (2001/55/EG) med anledning av Rysslands invasion av Ukraina har miljontals människor drivits på flykt. Under 2022 inkom drygt 52 000 ansökningar om skydd enligt massflyktsdirektivet till Migrationsverket. Utskottet noterar att nya regler i bl.a. lagen om mottagande av asylsökande m.fl. nyligen trätt i kraft (prop. 2021/22:250, bet. 2021/22:SfU31, rskr. 2021/22:435). De nya reglerna innebär att Migrationsverket utifrån bl.a. kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar får anvisa en kommun att anordna boende för personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i syfte att få en jämnare fördelning av boende för vissa skyddsbehövande.

Migrationsminister Maria Malmer Stenergard (M) angav som svar på en skriftlig fråga den 15 februari 2023 att det kontinuerligt pågår diskussioner om hur Sverige på bästa sätt kan stötta Ukraina och människor som flyr kriget, och att Sverige bidrar på många sätt. Statsrådet framhöll vidare att de som saknar egna medel har rätt till bistånd i form av boende, dagersättning och särskilt bidrag enligt samma regler som gäller för asylsökande. I regleringsbrevet för 2023 har Arbetsförmedlingen fått i uppdrag att fortsätta arbetet med information om svensk arbetsmarknad. Syftet är att personer som

har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i enlighet med massflyktsdirektivet ska få sin kompetens kartlagd, få information om svensk arbetsmarknad och få råd, tips och stöd att söka jobb i Sverige. Myndigheten ska också underlätta för arbetsgivare att anställa personerna.

Vidare framgår av ett pressmeddelande från Justitiedepartementet den 2 mars 2023 att regeringen beslutat att ge Förenta Nationernas migrationsorganisation (IOM) i uppdrag att undersöka situationen för ukrainska medborgare som har beviljats tillfälligt skydd. Det handlar om att få bättre förståelse för de utmaningar som gruppen har inklusive eventuella hinder för att ta sig in på arbetsmarknaden. Därutöver kan utskottet konstatera att utbildningsminister Persson som svar på en skriftlig fråga den 22 februari 2023 bl.a. angav att frågan om en rätt till sfi bereds inom Regeringskansliet.

När det gäller folkbokföring noterar utskottet att en utlänning med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt gällande rätt inte ska folkbokföras om utlänningen kan antas komma att vistas i Sverige under kortare tid än tre år. Det kan dock göras undantag om utlänningen har beviljats flyktingstatusförklaring, resedokument eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

Utskottet, som kan konstatera att det har gått mer än ett år sedan massflyktsdirektivet aktiverades, delar motionärernas bedömning att mottagandet av ukrainare på flykt behöver utvärderas och eventuellt anpassas. Utskottet utgår dock från att regeringen löpande följer situationen för ukrainska skyddsbehövande i Sverige och vid behov överväger åtgärder. Det behövs därför inte i nuläget något tillkännagivande om mottagandet av ukrainare på flykt. Motion 2022/23:2056 (S) yrkande 12, som får anses delvis tillgodosedd, avstyrks därför.

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. återvändande, verkställighet och återtagande.

Jämför reservation 20 (S), 21 (SD) och 22 (V, MP).

Gällande ordning

Återvändande

Enligt 8 kap. 21 § UtL ska ett beslut om avvisning eller utvisning innehålla en tidsfrist inom vilken utlänningen frivilligt ska lämna landet. Tidsfristen är två veckor om utlänningen avvisas och fyra veckor om utlänningen utvisas. Om det finns särskilda skäl får en längre tidsfrist bestämmas. I vissa fall ska en tidsfrist för frivillig avresa inte bestämmas, bl.a. om det finns risk för att utlänningen avviker.

Enligt 1 § förordningen (2008:778) om återetableringsstöd för vissa utläningar får Migrationsverket efter ansökan besluta om statligt bidrag (återetableringsstöd) till en utläning som har fått avslag på sin asylansökan och avser att återvända självmant till ett land som på grund av svåra motsättningar har mycket begränsade förutsättningar för återetablering av återvändande. Det krävs dessutom att det ska framstå som sannolikt att utläningen kommer att tas emot i det land han eller hon avser att återvända till. Av 6 § samma förordning följer att återetableringsstöd får betalas ut med 30 000 kronor för den som har fyllt 18 år och med 15 000 kronor för den som inte har fyllt 18 år. Stödet kan dock betalas ut till en familj med högst 75 000 kronor. Återetableringsstöd lämnas i mån av tillgång på medel (5 § samma förordning).

Verkställighet

Enligt 5 kap. 12 § UtL får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utläning som behöver vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU.

I 21 a § LVU anges att beslut om vård med stöd av denna lag inte hindrar beslut om t.ex. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen. I samma paragraf andra stycket föreskrivs att vård med stöd av denna lag upphör när ett beslut om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen verkställts.

Av 12 kap. 19 § UtL framgår att Migrationsverket ska ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning om utläningen återoppar sådana nya omständigheter som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 12 kap. 1, 2 eller 3 § (bl.a. risk för att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning). Detta förutsätter att de nya omständigheterna inte kunnat återopas av utläningen tidigare eller att utläningen visar giltig ursäkt för att inte ha återopat omständigheterna tidigare. Är dessa förutsättningar inte uppfyllda ska Migrationsverket besluta att inte bevilja ny prövning.

Enligt 12 kap. 22 § UtL upphör ett beslut om avvisning eller utvisning som inte har meddelats av allmän domstol att gälla fyra år efter att beslutet vann laga kraft. Om beslutet har förenats med ett förbud mot att återvända till Sverige med längre giltighetstid upphör beslutet om avvisning eller utvisning att gälla först när tiden för återreseförbudet går ut.

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 9 föreslås tillkännagivanden om att intensifiera arbetet med återvändande och att åtgärder bör vidtas i syfte att stärka återvändandeverksamheten. Motionärerna anför att regeringen utan dröjsmål måste utarbeta lagförslag om bl.a. Polismyndighetens och Säkerhetspolisens befogenheter vid verkställighet och en förlängning av preskriptionstiden. I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att etablera bättre samarbeten med tredjeländer om återtagande.

I kommittémotion 2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att begränsa möjligheten att ansöka om prövning av verkställighetshinder. Uppenbart ogrundade ansökningar i dessa fall bör enligt motionärerna kunna avvisas direkt. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att avtal för utvisningar av utlänningar till säkra tredjeländer bör ingås t.ex. om det föreligger verkställighetshinder i förhållande till hemlandet.

I kommittémotion 2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som levt i Sverige under en längre tid, oavsett tidigare uppehållsrättslig status. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att utvisningar av tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden. I yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar och där migrationspolitikens mål samverkar. I yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag utifrån Upppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription (SOU 2017:84), bl.a. att praktiska verkställighetshinder bör föras in i utlänningslagens bestämmelse om verkställighetshinder efter lagakraftvunnet beslut.

I motion 2022/23:234 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att pröva förutsättningarna för att göra det obligatoriskt att genomföra PCR-test i situationer som kräver ett godkänt resultat. I motion 2022/23:240 av Viktor Wärnick (M) föreslås ett tillkännagivande om behoven av att intensifiera återvändandearbetet när det gäller de utlänningar som har ett lagakraftvunnet avslagsbeslut på sin ansökan. Detta kan enligt motionären exempelvis ske genom bättre användning av Sveriges diplomatiska relationer med de aktuella hemländerna, bl.a. genom skärpta krav för biståndsutbetalningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan dela motionärernas uppfattning att förtroendet för migrationspolitiken och det svenska mottagandet är beroende av att de som får skydd i Sverige ska stanna och de som får ett avslag ska lämna landet. Enligt utskottet är återvändandet en viktig del i migrationspolitiken för att upprätthålla förtroendet för den reglerade invandringen och för att förhindra att människor vistas olagligt i Sverige, vilket även kan innebära risker för den enskilde. Det är avgörande att personer som fått lagakraftvunna avslag på sina ansökningar om uppehållstillstånd eller av andra skäl inte har rätt att vistas i Sverige ska lämna landet. De som återvänder ska i första hand göra det självmant, men det finns en möjlighet för Migrationsverket att lämna över ett avvisnings- eller utvisningsärende till Polismyndigheten om den som ska avvisas eller utvisas håller sig undan eller om det kan antas att tvång kommer att behövas.

Efter riksdagens tillkännagivanden om förlängd preskriptionstid för avlägsnandebeslut och testning av en utlänning för att kunna verkställa ett avlägsnandebeslut tillsatte regeringen i juni 2022 en utredning som ska se över delar av regelverket kopplat till återvändande och föreslå åtgärder i syfte att stärka återvändandeverksamheten för den som har ett verkställbart beslut om avvisning eller utvisning (dir. 2022:91). Utredningen ska bl.a. ta ställning till om det ska införas en möjlighet att med hjälp av tvång testa en person för covid-19 och allmänfarliga eller samhällsfarliga sjukdomar för att kunna verkställa ett avlägsnandebeslut. Vidare ska utredningen ta ställning till om Polismyndigheten och Säkerhetspolisen behöver ytterligare befogenheter i arbetet med verkställighet och om preskriptionstiden för avlägsnandebeslut ska förlängas. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2023. Den 30 juni 2022 beslutade regeringen också ett uppdrag till Migrationsverket, där myndigheten ska redovisa hur särskilda boenden för asylsökande som fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd, s.k., återvändandecenter, skulle kunna införas. Uppdraget redovisades i januari 2023.

Vidare har regeringen i regleringsbrevet för 2022 gett Migrationsverket i uppdrag att intensifiera återvändandearbetet. Enligt Migrationsverkets årsredovisning 2022 hade Migrationsverket dock inte möjlighet att intensifiera arbetet med återvändande genom exempelvis mer frekventa återvändandesamtal, eftersom medarbetare behövde omfördelas med anledning av det stora antalet skyddsökande från Ukraina. Migrationsverket utvecklade dock arbetet med återvändande bl.a. genom kompetenshöjande insatser och ändringar i ärendehanteringssystemet.

Dessutom har regeringen i Migrationsverkets regleringsbrev för 2023 angett att Skatteverket kan ha uppgifter i sin verksamhet som kan bidra till att effektivisera arbetet med återvändande. Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket ska därför ta fram en kartläggning och analys av hur myndigheterna ska samverka för att bidra till ett effektivare återvändandearbete. Uppdraget ska redovisas senast den 4 september 2023.

Därutöver har regeringen gett ett uppdrag att effektivisera återvändandeverksamheten och ta fram mätbara mål för olika kategorier av återvändandearbetsärenden (Ju2022/02227). Enligt detta uppdrag ska Migrationsverket och Polismyndigheten gemensamt öka antalet verkställigheter av avvisnings- och utvisningsbeslut med 50 procent under 2023 jämfört med 2021. I en gemensam redovisning från Migrationsverket, Polismyndigheten och Kriminalvården anges att Polismyndigheten och Migrationsverket under 2022 arbetade med en revidering av innevarande ansvarsfördelning, vilken klargör respektive myndighets ansvar när det gäller utlänningsärenden och specifikt verkställighets- och förvarsfrågor. Polismyndigheten och Kriminalvården tog 2022 fram och undertecknade en samverkansöverenskommelse om utrikes transporter.

Utskottet noterar också att riksdagen har tillkännagett för regeringen att fler återtagandeaftal bör ingås (bet. 2021/22:SfU16, rskr. 2021/22:196).

Av ett pressmeddelande från Regeringskansliet den 13 februari 2023 framgår att regeringen kommer att arbeta för att fler stater ska återta sina medborgare även när de inte återvänder frivilligt. Det kommer bl.a. att ske genom en intensifierad politisk dialog med berörda tredjeländer. Kravet på ett fungerande återvändande ska även beaktas inom andra relevanta politikområden såsom viseringspolitiken. Regeringen avser att villkora delar av biståndet med att mottagarländer tar ansvar för sina egna medborgare och återtar dem som inte har rätt att vistas i Sverige.

I ett meddelande om samarbete om återvändande och återtagande tar kommissionen upp att EU hittills har ingått 18 avtal och sex överenskommelser om återtagande. Förhandlingar om återtagandeavtal pågår med Nigeria, Tunisien, Marocko och Kina.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om att bl.a. stärka verksamheten med återvändandet, anta en ny strategi för återvändande eller förbättra samarbetet med tredjeländer om återtagande.

I dag gäller att frågan om uppehållstillstånd ska tas upp till ny prövning om utlänningen åberopar sådana nya omständigheter som kan antas utgöra ett bestående hinder mot verkställigheten som t.ex. dödsstraff, kroppsstraff och tortyr. Det krävs dock att de nya omständigheterna inte kunnat åberopas tidigare eller att utlänningen visar giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare. Utskottet anser inte att det nu finns skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden varken om att begränsa möjligheten att ansöka om prövning av verkställighetshinder eller om att införa möjligheter till ny prövning vid praktiska verkställighetshinder. Inte heller är utskottet berett att ställa sig bakom förslaget om regularisering eller att utvisa utlänningar till ett säkert tredjeland när det föreligger verkställighetshinder.

Enligt 5 kap. 12 § UtIL får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlänning som behöver vård enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Utskottet kan konstatera att det vid en kollision mellan de båda lagarna finns utrymme för att ge ett tidsbegränsat uppehållstillstånd så länge barnets vård- och skyddsbehov kvarstår. Som tidigare år, senast i betänkande 2021/22:SfU20, kan utskottet inte ställa sig bakom ett förslag om att socialnämnden ska ges en roll som överprövningsinstans när det gäller beslut som har fattats av Migrationsverket och migrationsdomstolarna.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2022/23:2056 (S) yrkandena 8, 9 och 11, 2022/23:916 (SD) yrkandena 3 och 4, 2022/23:1230 (V) yrkandena 4, 8, 20 och 22, 2022/23:234 (M) samt 2022/23:240 (M).

Medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ett moratorium för medborgarskap.

Jämför reservation 23 (SD).

Gällande ordning

Frågor om medborgarskap regleras bl.a. i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, förkortad MedbL. Medborgarskap kan förvärfvas på olika sätt, t.ex. automatiskt vid födseln eller genom anmälan eller ansökan (s.k. naturalisation).

Naturalisation innebär att en utlänning under vissa givna förutsättningar beviljas svenskt medborgarskap efter en ansökan. Någon absolut rätt till naturalisation finns dock inte, även om villkoren i och för sig är uppfyllda (prop. 1975/76:136 s. 34). Det handlar i stället om en exklusiv rätt för staten att, efter en diskretionär prövning inom ramen för en rimlig tolkning av medborgarskapslagstiftningen, avgöra om en person bör tas upp till svensk medborgare eller inte (prop. 1997/98:178 s. 15).

I lagstiftningen finns ett s.k. hemvistkrav som innebär att en utlänning efter ansökan kan beviljas medborgarskap om han eller hon har varit bosatt i Sverige viss tid. Regelverket ställer också krav på att utlänningen har

- styrkt sin identitet
- fyllt 18 år
- permanent uppehållstillstånd
- haft och kan förväntas ha ett hederligt levnadssätt (11 § MedbL).

Det finns särskilda bestämmelser om undantag från villkoren för naturalisation (dispens). Dispens får medges om sökanden tidigare har varit svensk medborgare, är gift eller sambo med en svensk medborgare eller om det finns andra särskilda skäl till det (12 § MedbL).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:917 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) föreslås ett tillkännagivande om ett moratorium för medborgarskap. Detta bör enligt motionärerna gälla till dess att bl.a. ny lagstiftning är på plats med exempelvis språkrav.

I motion 2022/23:2122 av Boriana Åberg (M) föreslås ett tillkännagivande om att kunskaper i det svenska språket bör vara ett krav för att beviljas medborgarskap.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att en särskild utredare haft i uppdrag att ta fram förslag om att godkänt prov i svenska och i grundläggande samhällskunskap ska gälla som krav för svenskt medborgarskap. I delbetänkandet Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2) föreslås att det ska införas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för att få svenskt medborgarskap t.ex. genom godkänt resultat på ett särskilt framtaget prov i svenska och samhällskunskap. Utskottet noterar att regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition med förslag om krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap, som föreslagits i ovan nämnda utredningsbetänkande. Det finns mot denna bakgrund enligt utskottet inte skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om detta. Inte heller är utskottet berett att ställa sig bakom ett förslag om ett moratorium för beviljande av medborgarskap till dess att språkkravet trätt i kraft.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2022/23:917 (SD) och 2022/23:2122 (M).

Reservationer

1. Migration och asylopolitik, punkt 1 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Kalle Olsson (S), Åsa Eriksson (S) och Ola Möller (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 5 och 13 samt avslår motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del,

2022/23:239 av Viktor Wärnick (M),

2022/23:514 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1,

2022/23:914 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD),

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1,

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1, 2, 5 och 7,

2022/23:1462 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2,

2022/23:1567 av Hans Eklind (KD),

2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 145 och 149,

2022/23:1676 av Helena Vilhelmsson (C),

2022/23:1708 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,

2022/23:1908 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 92.

Ställningstagande

Det bör ställas kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd. Regeringen bör därför utan dröjsmål utarbeta ett lagförslag när den pågående utredningen lämnat förslag om hur kraven på språk- och samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd ska utformas och kontrolleras samt vilka undantag som ska gälla.

När det gäller frågan om utvisning på grund av bristande vandel är det inte rimligt att likställa gängkriminella brottslingar med prostituerade brottsutsatta, eftersom människor under tvång kan utnyttjas för t.ex. sexuella ändamål. Begreppet bristande vandel måste anses som förlegat, och det bör därför alltid

krävas brottsliga handlingar för att en utlänning ska kunna nekas uppehållstillstånd eller utvisas enligt utlänningslagen.

2. Migration och asylpolitik, punkt 1 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:914 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD),

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 och

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1, 2, 5 och 7 samt

avslår motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del,

2022/23:239 av Viktor Wärnick (M),

2022/23:514 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1,

2022/23:1462 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2,

2022/23:1567 av Hans Eklind (KD),

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 145 och 149,

2022/23:1676 av Helena Vilhelmsson (C),

2022/23:1708 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,

2022/23:1908 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 5 och 13 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 92.

Ställningstagande

För att få till stånd korrekta konsekvensanalyser behövs tydlig och omfattande statistik för all migration.

Sveriges flyktingpolitik bör baseras på principen om första säkra asyländ. Sverige bör således främst ta emot asylsökande när ett krig brutit ut i ett grannland eller i det omedelbara närområdet, t.ex. Ukraina. Beredskap bör byggas för detta.

Huvudprincipen om tidsbegränsade uppehållstillstånd bör gälla även utlänningar som beviljas ställning som varaktigt bosatt, och därför bör dessa inte som i dag beviljas permanent uppehållstillstånd utan endast tidsbegränsade uppehållstillstånd.

Därutöver bör förvarstaging endast omprövas i de fall omständigheterna förändras och inte mot bakgrund av den tid en utlänning hållits i förvar.

Vidare måste principen om den reglerade invandringen värnas. Därför bör bestämmelserna om straff för illegal vistelse skärpas i Sverige. Det är därutöver inte rimligt att den som döljer en utlänning utan vinstsyfte inte kan straffas. Den som döljer en utlänning eller genom någon annan åtgärd uppsåtligt hjälper utlänningen att olovligt uppehålla sig i Sverige eller en annan medlemsstat bör därför kunna dömas för brott även om det inte görs i vinstsyfte. Straffet för detta brott bör även skärpas.

3. Migration och asylpolitik, punkt 1 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 145 och 149 samt avslår motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del,

2022/23:239 av Viktor Wärnick (M),

2022/23:514 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1,

2022/23:914 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD),

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1,

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1, 2, 5 och 7,

2022/23:1462 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2,

2022/23:1567 av Hans Eklind (KD),

2022/23:1676 av Helena Vilhelmsson (C),

2022/23:1708 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,

2022/23:1908 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 5 och 13 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 92.

Ställningstagande

Det krävs åtgärder för att förhindra att anhöriga utnyttjas. Det kan t.ex. gälla fall där referenspersonen i Sverige tidigare utsatt en partner för våld eller andra övergrepp. Den som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning

bör informeras om referenspersonens tidigare brott i de fall det finns en stor risk för att sökanden kommer att utnyttjas.

4. Migration och asylpolitik, punkt 1 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del,

2022/23:1462 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 92 och

avslår motionerna

2022/23:239 av Viktor Wärnick (M),

2022/23:514 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1,

2022/23:914 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD),

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1,

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1, 2, 5 och 7,

2022/23:1567 av Hans Eklind (KD),

2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 145 och 149,

2022/23:1676 av Helena Vilhelmsson (C),

2022/23:1708 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,

2022/23:1908 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 och

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 5 och 13.

Ställningstagande

Asylsökandes och flyktingars rättigheter måste stärkas. Till exempel bör barn inte tas i förvar, eftersom det är inhumant.

Ett system för att i akuta situationer bidra till snabb evakuering av journalister och andra röstbärare bör införas. Förslagen i utredningsbetänkandet SOU 2017:103 om fler lagliga vägar för att söka asyl bör genomföras. Det handlar t.ex. om att införa en möjlighet att utfärda viseringar till personer som har för avsikt att ansöka om asyl i EU.

Hedersrelaterat våld och förtryck handlar om kontroll och begränsningar av en persons handlingsutrymme, rätt till sin kropp eller rätt att själv välja partner. Skyddet för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet måste stärkas,

bl.a. genom att den som lämnar en relation som bygger på hedersförtryck inte ska riskera att utvisas.

5. Skydd för utsatta kvinnor, punkt 2 (C, MP)

av Annika Hirvonen (MP) och Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 58,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 38 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 83.

Ställningstagande

Att ett uppehållstillstånd är knutet till en anknytningsperson i Sverige är en nödvändighet och en förutsättning för att uppehållstillstånd ska beviljas vid anknytning. Det kan dock leda till en beroendesituation. En översyn bör därför göras av ändamålsenligheten av de lagregler som ger en möjlighet att stanna kvar i Sverige om förhållandet upphört på grund av att utlänningen utsatts för våld eller andra allvarliga kränkningar.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för betänketid kan i dag ges ett offer för människohandel för att han eller hon ska kunna återhämta sig och ta ställning till ett samarbete med de brottsutredande myndigheterna. För att säkerställa att brottsoffret får tillräcklig tid till återhämtning bör betänketidens längd om 30 dagar ses över.

6. Utökad möjlighet till uppehållstillstånd, punkt 3 (V, MP)

av Annika Hirvonen (MP) och Frida Tånghag (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del och

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Asyllagstiftningen måste vara långsiktigt hållbar, human, effektiv och rätts-säker. Regeringen bör därför återkomma med förslag dels om att återgå till utlänningslagen som den såg ut innan begränsningslagen trädde i kraft, dels om en översyn av utlänningslagen och nödvändiga övergångsbestämmelser för att exempelvis hantera återgången till permanenta uppehållstillstånd som huvudregel.

7. Visering, punkt 4 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:976 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motionerna

2022/23:335 av Rickard Nordin (C) yrkande 5,

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 26,

2022/23:1426 av Adnan Dibrani (S),

2022/23:1762 av Johan Löfstrand m.fl. (S) och

2022/23:1802 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Utövare av e-sport bör likställas med andra idrottare och atleter i Migrationsverkets regelverk när det gäller att bevilja visering i samband med större tävlingar och event.

8. Visering, punkt 4 (C, MP)

av Annika Hirvonen (MP) och Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 26 och

avslår motionerna

2022/23:335 av Rickard Nordin (C) yrkande 5,
2022/23:976 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4,
2022/23:1426 av Adnan Dibrani (S),
2022/23:1762 av Johan Löfstrand m.fl. (S) och
2022/23:1802 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Rysslands aggressiva krig i Ukraina har omkullkastat den europeiska säkerhetsordningen och förutsättningarna för svensk och europeisk säkerhet. Ukraina har rätt till sitt territorium och Ryssland måste lämna Ukraina. Sverige bör därför gå samman med likasinnade EU-länder och införa ett stopp för turistvisum från Ryssland.

9. EU:s asyl- och migrationspolitik, punkt 5 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 3 samt

avslår motion

2022/23:248 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–4, 6, 8–11 och 16–18.

Ställningstagande

Migrations- och flyktingkrisen under 2015 tydliggjorde att bestämmelserna i den s.k. Dublinförordningen inte fungerar. Dublinförordningen kräver att EU-länder aktivt registrerar asylsökande i en europeisk databas, så att den asylsökande inte kan söka asyl i ett annat EU-land. Många länder följer inte regelverket. Sverige bör inom EU arbeta för att reformera EU-rätten, så att principen om första säkra land kan tillämpas fullt ut av alla länder. Sverige bör t.ex. kunna stoppa asylsökande vid Öresund, om de redan befinner sig i eller kommer direkt från det säkra landet Danmark. Även andra länder i EU ska ha rätt att agera så. Det är sannolikt att problemen med människosmuggling och sekundära förflyttningar skulle kvarstå trots genomförandet av en princip om första säkra land. På sikt bör därför ett mottagande utanför EU utredas, och regeringen bör arbeta för en sådan lösning inom EU-samarbetet.

10. EU:s asyl- och migrationspolitik, punkt 5 (V, MP)

av Annika Hirvonen (MP) och Frida Tånghag (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:248 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–4, 6, 8–11 och 16–18 samt

avslår motion

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

EU:s flyktingpolitik är i stort behov av reformer, men i en helt annan riktning än den i vilken EU-kommissionens förslag pekar. Sverige bör inom EU verka för en flyktingpolitik som säkerställer att asylrätten och dess andemening respekteras och följs samt värna mänskliga rättigheter. Sverige bör inom EU söka samarbete med de medlemsstater som vill ha en mer välkomnande och human flyktingpolitik. Sverige bör också verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp. EU:s relationer med Libyen ska bygga på full respekt för asylrätten och mänskliga rättigheter. Vidare bör Sverige genom EU och FN:s flyktingorgan (UNHCR) agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av asylsökande från Libyen. Sedan USA:s tillbakaträdande och talibanernas maktövertagande har situationen i Afghanistan förvärrats ytterligare. Den humanitära situationen är extremt ansträngd, behoven är enorma. Fler afghanska medborgare behöver vidarebosättas och möjligheterna att söka skydd i andra länder måste stärkas. Regeringen bör därför agera för att underlätta för människor som flyr Afghanistan att få skydd i Europa. Regeringen bör även verka för att de skyddssökande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU och att förhållandena i lägren förbättras kraftigt under tiden. EU:s lista över visumpfiktiga länder bör förkortas, och visumkrav ska inte användas för att stänga ute flyktingar. EU bör göra det möjligt att införa s.k. asylvisum som komplement till det traditionella sättet att söka asyl, vilket skulle vara en viktig möjlighet att skapa lagliga vägar till EU. Vidare bör regeringen verka för att transportörsansvaret avskaffas eftersom det medför att flyktingar tvingas vända sig till smugglare för att resa över Medelhavet, med livet som insats.

11. EU:s ramverk för vidarebosättning, punkt 6 (V)

av Frida Tånghag (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:248 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

Av de förslag från EU-kommissionen som lagts fram på migrationsområdet är det bara vidarebosättningsförordningen som syftar till att förbättra möjligheten för människor på flykt att få asyl i Europa. Förordningen bör säkerhetsställa att EU täcker minst 25 procent av UNHCR:s vidarebosättningsbehov per år. Sverige bör verka för att EU:s gemensamma ramverk för vidarebosättning drivs igenom och att förordningen inte används till att avtal likt det mellan EU och Turkiet eller s.k. humanitarian admission programmes sluts.

12. Anhöriginvandring, punkt 7 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:919 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 1–5 och
avslår motion
2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 5 och 16–18.

Ställningstagande

De senaste åren har allt fler stadsdelar i Sverige kommit att präglas av ett omfattande utanförskap, svår segregation, hög arbetslöshet, låga skolresultat, få svenskkunniga, många bidragstagare och inte minst omfattande kriminalitet och asocialitet. Anhöriginvandring till utanförskapsområden ska därför förbjudas. Det ska gälla särskilt utsatta områden, och frågan bör skyndsamt utredas.

Dessutom bör missbruk av anhöriginvandring stoppas. Så kallade kedjetillstånd skadar förtroendet för svensk migrationslagstiftning. En utlänning som fått uppehållstillstånd som anhörig ska därför aldrig kunna vara anknytningsperson åt en annan anhöriginvandrare.

Om en relation upphört på grund av andra situationer än våld i nära relationer, bör det för rätt att stanna i Sverige krävas att utlänningen t.ex. varit bosatt i Sverige med uppehållstillstånd på grund av anknytning i minst fem år, fört en hederlig vandel samt fått en varaktig egen försörjning och en särskild anknytning till Sverige t.ex. genom kunskaper i svenska.

Barn är en särskilt utsatt grupp när det gäller anhöriginvandring. En särskild prövning bör därför alltid göras när ett barn är anknytningsperson i ett ärende. Prövningen ska avse huruvida en utlänning som vill återförenas med ett barn kan inverka menligt på barnets utveckling.

Svenska medborgare som bildat familj utomlands har rätt att återvända till Sverige med sina barn som också är svenska medborgare. Den andra partnern i förhållandet måste dock ansöka om uppehållstillstånd. Därför bör särskilda förenklade regler gälla för återvandrande svenska medborgares familjer. Regeringen bör skyndsamt utreda möjligheten till undantag från kravet på uppehållstillstånd i dessa fall.

13. Anhörlingvandring, punkt 7 (V, MP)

av Annika Hirvonen (MP) och Frida Tånghag (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 5 och 16–18 samt avslår motion

2022/23:919 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Skyddet för dem mellan 18 och 21 år bör stärkas. Regeringen bör därför genomföra en översyn av utlänningslagens åldersgränser och vilka konsekvenser dessa har för åldersgruppen. Regeringen bör också återkomma till riksdagen med förslag om att ta bort 18-årsregeln i utlänningslagen. Bestämmelsen, som innebär att uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning endast medges om barnet är under 18 år, är onödigt snäv.

Därutöver är det rimligt att en åldrande förälder, som är ensam kvar i hemlandet, kan återförenas med sin familj i Sverige. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag om att återinföra sista länken-bestämmelsen i utlänningslagen.

Vidare bör regeringen återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas. Det är inte rimligt att medborgare som vill ansöka om familjeåterförening måste söka sig till ambassader i andra länder än det egna.

14. Asylprocessen, punkt 8 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4 och

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 6 och

avslår motionerna

2022/23:126 av Yasmine Bladelius (S),

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del,

2022/23:1294 av Sanna Backeskog m.fl. (S) och

2022/23:1382 av Magnus Jacobsson (KD).

Ställningstagande

Rätten att välja kvinnlig eller manlig utredare respektive tolk bör begränsas. Migrationsverket bör tydliggöra att män och kvinnor har samma värde i Sverige och ska behandlas lika.

Det är orimligt att en utlänning kan ansöka om och få t.ex. ett nytt resedokument i veckan. Det förekommer dessutom missbruk när det gäller användningen av svenska resehandlingar. Därför bör det utredas om antalet resedokument som en utlänning kan få under en viss period kan begränsas. Det bör också bli lättare att vid behov bevilja främlingspass och resedokument med kortare giltighetstid eller med begränsat giltighetsområde.

15. Asylprocessen, punkt 8 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:126 av Yasmine Bladelius (S),

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 16 i denna del och

2022/23:1294 av Sanna Backeskog m.fl. (S) samt

avslår motionerna

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4,

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 6 och

2022/23:1382 av Magnus Jacobsson (KD).

Ställningstagande

En oberoende utredning bör tillsättas för att granska rättssäkerheten i asylärenden och asylmål. Eftersom stödet till och kunskapen om hbtqi-flyktingar, de som flyr religiöst förtryck och andra sårbara grupper behöver öka bör utbildningsinsatser riktas till tolkar, offentliga biträden och Migrationsverkets personal. Vidare ska barnperspektivet genomsyra migrationslagstiftningen så att barn på flykt prioriteras. Utlänningslagen bör följas upp vad gäller barnkonventionen för att säkerställa att inga barn far illa. Dessutom leder långa handläggningstider i asylärenden till psykiskt lidande, brister i rättssäkerhet och hinder för integration. Därför bör handläggningstiderna i asylärenden kortas ned.

16. Utsatta grupper, punkt 9 (V, MP)

av Annika Hirvonen (MP) och Frida Tånghag (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 6, 7 och 9–15.

Ställningstagande

De rekommendationer som FN:s barnrättskommitté gett till Sverige om förföljelse som barn utsätts för måste återspeglas i utlänningslagen. Utlänningslagen bör ses över för att säkerställa att den överensstämmer med barnkonventionen och barns rätt till individuell prövning av sina asylskäl måste stärkas. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen. Vidare bör regeringen återkomma med förslag om att stärka barnets rätt att komma till tals i utlänningslagen och om att inrätta barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket. Därutöver är det viktigt att barns asylutredningar prioriteras, eftersom minnen kan blekna och påverkas under tiden. Regeringen bör därför återkomma med förslag om en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn.

Vidare bör regeringen tillsätta en utredning för att se över rättssäkerheten inom asyprocessen. Utredningen bör särskilt studera hur förutsättningarna för utsatta grupper kan förbättras. Flickor som flytt kan vara extra utsatta, och flykten i sig kan utgöra skyddsskäl. Regeringen bör därför utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen. Regeringen bör dessutom återkomma med förslag om att stärka skyddet för hbtqi-personer i asyprocessen. Regeringen bör slutligen säkerställa att Migrationsverket kan erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens. En särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer tillämpas rättssäkert och enhetligt bör inrättas.

17. Mottagande av asylsökande, punkt 10 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Kalle Olsson (S), Åsa Eriksson (S) och Ola Möller (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 6 och 12,
bifaller delvis motionerna
2022/23:1425 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),
2022/23:1648 av Kerstin Lundgren (C) och
2022/23:1716 av Johan Andersson m.fl. (S) samt
avslår motionerna
2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 5 och 6 samt
2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21.

Ställningstagande

Förutsättningarna för integration måste förbättras, och fördelningen av ansvaret för mottagandet av nyanlända mellan landets kommuner behöver bli jämnare. Därför bör systemet med eget boende avvecklas. Till exempel kan dag ersättning avskaffas för asylsökande som inte bor i Migrationsverkets boenden.

Rysslands invasion av Ukraina innebar den största flyktingkrisen sedan andra världskriget i Europa. Kriget fortsätter även under 2023, och de skyddsbehövande kommer sannolikt att stanna en längre tid. Därför behöver mottagandet av ukrainare på flykt undan Putins krig utvärderas och eventuellt anpassas.

18. Mottagande av asylsökande, punkt 10 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21,

2022/23:1425 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),

2022/23:1648 av Kerstin Lundgren (C),

2022/23:1716 av Johan Andersson m.fl. (S) och

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 6 och 12.

Ställningstagande

Integrationsinsatser bör fokusera på de personer som har fått ett uppehållstillstånd och inte på asylsökande. Innan ett formellt beslut har fattats bör därför den sökandes rätt att vistas i landet och ta del av samhället vara begränsad. Studiematerial m.m. kan dock finnas tillgängligt för dem som på eget initiativ vill lära sig om det svenska samhället eller studera svenska.

När det gäller asylboenden är det väsentligt att Migrationsverkets och kommunernas kostnader hålls nere. Det har vid flera tillfällen framkommit att boenden som tillhandahållits för asylsökande varit obrukbara när de lämnats. Asylsökande bör därför i högre utsträckning hållas ansvariga för de boenden de erbjudits, och det bör utredas om de kan bli ersättningskyldiga för skador som uppkommit på boenden.

19. Mottagande av asylsökande, punkt 10 (V, MP)

av Annika Hirvonen (MP) och Frida Tånghag (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21 och

avslår motionerna

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 5 och 6,

2022/23:1425 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),

2022/23:1648 av Kerstin Lundgren (C),

2022/23:1716 av Johan Andersson m.fl. (S) och

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 6 och 12.

Ställningstagande

Ändringen i lagen om mottagande av asylsökande, som innebär att den som får avslag på sin asylansökan, undantaget barn och barnfamiljer, mister rätten till bistånd och boende utgör det tydligaste exemplet på en lagändring som fått förödande effekter. Från att lagändringen trädde i kraft i juli 2016 till den 30 augusti 2020 hade, enligt uppgifter från Migrationsverket, 30 471 personer fått besked om att deras rätt till bistånd enligt lagen hade upphört. Av dem har 9 174 lämnat landet. Över 7 000 har gått under jorden. Regeringens ambition att öka återvändandet har därmed knappast uppfyllts. Regeringen bör därför riva upp 2016 års regeländringar.

20. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 11 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Kalle Olsson (S), Åsa Eriksson (S) och Ola Möller (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8, 9 och 11,

bifaller delvis motion
2022/23:234 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och
avslår motionerna
2022/23:240 av Viktor Wärnick (M),
2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 3 och 4 samt
2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 4, 8, 20 och 22.

Ställningstagande

Förtroendet för migrationspolitiken och det svenska mottagandet är beroende av att de som får skydd i Sverige ska stanna och de som får ett avslag ska lämna landet. För att bevara legitimiteten i migrationspolitiken och för att stärka förutsättningarna för integration för dem som får uppehållstillstånd i Sverige måste arbetet med återvändande av dem som har ett avlägsnandebeslut intensifieras, och åtgärder måste vidtas i syfte att stärka återvändandeverksamheten. Regeringen måste därför utan dröjsmål utarbeta lagförslag om bl.a. Polismyndighetens och Säkerhetspolisens befogenheter vid verkställighet och en förlängning av preskriptionstiden utifrån den pågående utredningen om att stärka återvändandeverksamheten. Vidare är en förutsättning för ett effektivt återvändandearbete att det etableras bättre samarbeten med tredjeländer om återtagande.

21. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 11 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 3 och 4 samt
avslår motionerna
2022/23:234 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2022/23:240 av Viktor Wärnick (M),
2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 4, 8, 20 och 22 samt
2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8, 9 och 11.

Ställningstagande

Upprepade ansökningar om prövning av verkställighetshinder innebär ett slöseri med resurser. Möjligheten att ansöka om prövning av verkställighetshinder bör därför begränsas så att uppenbart ogrundade ansökningar i dessa fall bör kunna avvisas direkt.

Vidare är det i vissa fall inte möjligt att utvisa utlänningar till sitt hemland, t.ex. om det finns verkställighetshinder på grund av risk för omänsklig behandling eller att det inte går att avgöra vilket land som utlänningen ska utvisas till. Därför bör avtal för utvisningar av utlänningar till säkra tredjeländer ingås. Huruvida utlänningen har en anknytning till tredjelandet i fråga ska inte vara avgörande så länge det inte uppenbarligen strider mot Sveriges internationella åtaganden.

22. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 11 (V, MP)

av Annika Hirvonen (MP) och Frida Tånghag (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 4, 8, 20 och 22 samt avslår motionerna

2022/23:234 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:240 av Viktor Wärnick (M),

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 3 och 4 samt

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8, 9 och 11.

Ställningstagande

Coronapandemin har lett till ökad utsatthet och osäkerhet för personer som levt i Sverige under lång tid utan uppehållstillstånd. Regeringen bör därför utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som levt i Sverige under en längre tid, oavsett tidigare uppehållsrättslig status.

För att Sverige ska leva upp till skyldigheterna i förhållande till barnets bästa bör regeringen återkomma med förslag om att utvisningar av tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden.

Därutöver bör regeringen återkomma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar, och där migrationspolitikens mål samverkar. Återintegrationsprogram bör t.ex. anpassas efter individernas behov.

Dessutom bör regeringen återkomma med förslag utifrån betänkandet Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription (SOU 2017:84), bl.a. om att praktiska verkställighetshinder bör föras in i utlänningslagens bestämmelse om verkställighetshinder efter ett lagakraftvunnet beslut.

23. Medborgarskap, punkt 12 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:917 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) och avslår motion

2022/23:2122 av Boriana Åberg (M).

Ställningstagande

Under föregående decennium har 400 000 utlänningar fått svenskt medborgarskap, nästan 7 000 bara år 2020. Arbetsbördan hos Migrationsverket har inneburit brister i ärendehantering, och därför behövs det bättre rutiner för uppföljning, kontroll och kvalitetssäkring av fattade beslut. Ett moratorium för medborgarskap bör gälla till dess att ny lagstiftning i syfte att stärka medborgarskapets värde, exempelvis språkrav, är på plats.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:126 av Yasmine Bladelius (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en uppföljning av utlänningslagen vad gäller barnkonventionen för att säkerställa att inga barn far illa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:181 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka asylsökandes och flyktingars rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:234 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva förutsättningarna för att göra det obligatoriskt att genomföra PCR-test i situationer som kräver ett godkänt resultat och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:239 av Viktor Wärnick (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behoven av skärpta och utökade ordnings- och säkerhetsbefogenheter vid förvar av utlänningar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:240 av Viktor Wärnick (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behoven av att intensifiera återvändandearbetet när det gäller de utlänningar som har ett lagakraftvunnet avslagsbeslut på sin ansökan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:248 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar om en ny migrationspolitik inom EU bör stå upp för asylrätten och dess andemening och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör meddela att Sverige avser att ingå i den tillfälliga omfördelningen av asylsökande som kommer över Medelhavet och

- bedöms ha skyddsbehov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för en flyktingpolitik som värnar asylrätten och grundläggande mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör söka samarbete med de stater som vill ha en mer välkomnande och human migrationspolitik och driva detta samarbete kraftfullt och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att vidarebosättningsförordningen drivs igenom och att den inte används för att sluta avtal liknande det mellan EU och Turkiet eller s.k. humanitarian admission programmes och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom EU och FN:s flyktingorgan (UNHCR) bör agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av flyktingar och asylsökande från Libyen och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör agera inom EU för att underlätta för människor som flyr Afghanistan att få skydd i Europa och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land såväl som inom EU och FN bör motverka alla beslut som innebär att asylrätten och flyktingars mänskliga rättigheter kränks och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att de skyddssökande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU och att förhållandena i lägren förbättras kraftigt under tiden och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU bör verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder och för att visumkrav inte ska användas för att stänga ute flyktingar och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU möjliggör införande av asylvisum och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU bör verka för att transportörsansvaret avskaffas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:335 av Rickard Nordin (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ett uppdrag till Migrationsverket att se över sina regler så att e-sportare räknas som andra atleter vid ansökan om visum och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:514 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utländska medborgare som gör sig skyldiga till grovt sabotage mot blåljusverksamhet ska dömas till utvisning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör gå samman med likasinnade EU-länder och införa stopp för turistvisum från Ryssland och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betänketidens längd på 30 dagar för offer för människohandel ska ses över för att säkerställa att brottsoffret får tillräcklig tid till återhämtning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om den lag som ger en anknytningsperson möjlighet att stanna kvar i Sverige om förhållandet upphört på grund av våld eller andra allvarliga kränkningar är ändamålsenlig och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:914 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydlig och omfattande statistik för all migration och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:915 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen om första säkra land och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om första säkra land-principen inom EU och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mottagande utanför EU och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhetsarbete i mottagningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integrationsinsatser vid rätt tid och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättningsskyldighet för skador på boenden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:916 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestraffa illegal migration och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera undangömmandet av illegala migranter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa möjligheten att ansöka om prövning av verkställighetshinder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avtal för utvisningar av utlänningar till säkra tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa obligatorisk domstolsprövning av förvarstagning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar kring främlingspass och resedokument och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav för att erhålla ställning som varaktigt bosatt och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:917 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:919 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda anhöriginvandring till utanförskapsområden och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa missbruk av anhöriginvandring och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa bestämmelserna om brusten anknytning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskilt skydd för barn i anknytningsärenden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskilda förenklade regler för återvandrande svenska medborgares familjer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:976 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utövara av e-sport i Migrationsverkets regelverk bör likställas med andra idrottare och atleter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1230 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att återgå till utlänningslagen som den såg ut innan begränsningslagen trädde i kraft och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid en återgång till utlänningslagens lydelse före den 20 juli 2016 bör återkomma med förslag på översyn av lagen och nödvändiga övergångsbestämmelser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som levt i Sverige under en längre tid, oavsett tidigare uppehållsrättslig status, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av utlänningslagens åldersgränser och vilka konsekvenser de har i syfte att stärka skyddet för dem mellan 18 och 21 år och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att i utlänningslagen stärka barnets rätt att komma till tals och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att utvisningar av

- tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om inrättande av barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om inrättande av en särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer tillämpas rättssäkert och enhetligt och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka skyddet för hbtqi-personer i asylprocess och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att Migrationsverket kan erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över rättssäkerheten inom asylprocesser och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett borttagande av 18-årsregeln i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett återinförande av sista länken-bestämmelsen i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar och där migrationspolitikens mål samverkar, enligt beskrivningen i motionen, och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 2016 års ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska rivas upp och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag utifrån Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription (SOU 2017:84) och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1294 av Sanna Backeskog m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en uppföljning av äldre lagar, t.ex. utlänningslagen, vad gäller barnkonventionen för att säkerställa att inga barn far illa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1382 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera Migrationsverkets hantering av asylsökande afghaner och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1425 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EBO-lagen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1426 av Adnan Dibrani (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för visumfrihet för befolkningen i Kosovo och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1462 av Amanda Lind m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra ett system för att i akuta situationer bidra till snabb evakuering av journalister och andra röstbärare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1567 av Hans Eklind (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Migrationsverkets personal rätt att kroppsvisitera förvarstagna i samband med transporter och visitera förvarstagnas skåp/förråd och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1648 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa EBO-lagen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C):

83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om den lag som ger en anknytningsperson möjlighet att stanna kvar i Sverige om förhållandet upphört på grund av våld eller andra allvarliga kränkningar är ändamålsenlig och tillkännager detta för regeringen.
145. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare åtgärder för att förhindra att anhöriga utnyttjas och tillkännager detta för regeringen.
149. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om ytterligare åtgärder kan vidtas för att förhindra att en anknytningsperson som kommer till Sverige inom ramen för uppskjuten invandringssprövning utnyttjas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1676 av Helena Vilhelmsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler funktioner måste ges mandat att identifiera brottsoffer för människohandel och ansöka om reflektionsperiod och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1708 av Josefin Malmqvist (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta utvisning ur landet i de fall gärningsmannen saknar svenskt medborgarskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1716 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa lagen om eget boende (EBO) och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1762 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stötta e-sporten och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1802 av Magnus Jacobsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för visumfrihet för Kosovos befolkning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1908 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över straffskalorna för brott avseende utnyttjande av olaglig arbetskraft och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2056 av Anders Ygeman m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa språk- och samhällskunskapskrav för att få ett permanent uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla EBO och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med återvändande och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder i syfte att stärka återvändandeverksamheten och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera bättre samarbeten om återtagande med tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ordnat mottagande av ukrainare på flykt undan Putins krig och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begreppet bristande vandel i lagstiftning som rör migration och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2122 av Boriána Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på kunskaper i det svenska språket för att beviljas medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ingen ska utvisas för att den lämnar en relation som bygger på hedersförtryck och tillkännager detta för regeringen.